

Inka Hell

Taustatarkastelu- ja asiakaslähtöinen tunnuksensuunnitteluprosessi Lehto ry:lle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Viestinnän koulutusohjelma

Opinnäytetyö

16.11.2012

<p>Tekijä Otsikko</p> <p>Sivumäärä Aika</p>	<p>Inka Hell Taustatarkastelu- ja asiakaslähtöinen tunnuksensuunnittelu- prosessi Lehto ry:lle</p> <p>61 sivua + 7 liitettä 16.11.2012</p>
<p>Tutkinto</p>	<p>Medianomi</p>
<p>Koulutusohjelma</p>	<p>Viestinnän koulutusohjelma</p>
<p>Suuntautumisvaihtoehto</p>	<p>Digitaalinen viestintä</p>
<p>Ohjaaja(t)</p>	<p>Lehtori Katri Myllylä</p>
<p>Opinnäytetyö on tehty Lehto – Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tilauksesta. Sen päämääränä on uudistaa tai uudelleen suunnitella yhdistyksen tunnus. Suunnittelutyö tehdään asiakaslähtöisesti, nojautuen taustatarkastelun käytännöllisistä ja teoreettisista metodeista saatuihin ideoihin.</p> <p>Teoriaosuudessa esitellään symbolien ja liikemerkkien historiaa, asiantuntijan suunnitteluluohjeita sekä maailma josta Lehto ry:n tunnus tulee. Lisäinformaatiota tunnuksen symboliikan suunnittelulle haetaan niin kutsun Elämän puun myytistä, sen vanhoista ja nykypäivän representaatioista. Käytännöllisempiä suuntaviivoja uuden tunnuksen olomuodolle antavat asiakkaalle räätälöidyn mielipidekyselyn ja –keskustelufoorumien kautta saadut mielipiteet. Toiminnallisessa osuudessa esitellään kerätystä aineistosta inspiraationsa saanutta tunnuksensuunnitteluprosessia, jossa Lehto ry, sen hallitus ja jäsenet ovat olleet alusta loppuun asti mukana kommentoimassa ja ideoimassa. Teemaksi nostetaan yhteistyö asiakkaan kanssa ja sen vaikutus suunnittelijan työhön. Lopuksi arvioidaan valmistuneita tunnuksia käytettyjen metodien valossa.</p> <p>Opinnäytetyön lopputuloksena, uusien tunnusvaihtoehtojen lisäksi, se esittelee ja arvioi nipun erilaisia mahdollisuuksia lähestyä tunnusta ja sen suunnittelua. Symbolien historian sekä esimerkinomaisen Elämän puu -myytin avaaminen tuo humanin näkökulman viestinnän kentälle merkien ja teemojen käytön taustasta. Mielipidekysely ja –foorumi havainnollistavat käytännöllisen tavan olla yhteydessä asiakkaaseen, jonka lisäksi kollektiivinen tapa tehdä suunnittelupäätöksiä Facebookin keskusteluryhmän kautta osoittautuu positiivisesti toimivaksi graafisen suunnittelun metodiksi.</p>	
<p>Avainsanat</p>	<p>Tunnus, graafinen suunnittelu, taustatarkastelu, prosessikuvaus, luonnonuskonnot, asiakaslähtöisyys, Elämän puu</p>

Author(s) Title	Inka Hell Client-led logo design process based on background research for Lehto - Finnish Nature Religions Organisation
Number of Pages Date	61 pages + 7 appendices 16 November 2012
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Media
Specialisation option	Digital Media
Instructor(s)	Senior Lecturer Katri Myllylä
<p>This thesis has been made for Lehto – Finnish Nature Religions Organisation and It's goal is to redesign the association's logo. The design work is client-led and it is based on the ideas drawn from the practical and theoretical methods of background research.</p> <p>The theory section includes some history of symbols and brand marks, along with professional designing instructions and presentation of the visual world from where Lehto's logo is coming from. Additional information for the design of the symbolism of the new logo is being taken from the myths of the so-called Tree of Life, from it's old and new representations, Opinions, that have been obtained from a survey and a discussion forum made for the members of Lehto, give more practical guidelines for shaping the form of the logo. The actual design process of the logo is presented in the functional section of the thesis. The process, in which Lehto's board and members have come along commenting and giving ideas, has got it's inspiration from the collected materials. The underlining theme is collaboration with the client and how it effects the designer's work. In the end the final logos get their evaluation in the light of the used methods.</p> <p>In addition to the new logos, the outcome of the thesis is presenting and evaluating different approaches to experiencing a logo and designing it. Opening the history of symbols and the Tree of life –myth as an example brings a humane perspective in the field of communication by telling something about the usage of signs and themes. The survey and discussion forum show a practical way to be in contact with the client. Additionally the collective way to make design decisions through a Facebook group proved to be a positively working method of graphical design.</p>	
Keywords	Logo, graphical design, background research, process, earth-centered religions, client-led design, Tree of Life

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	TUNNUKSEN OLEMUKSESTA JA LEHDON TAPAUS	4
2.1	Symbolit - merkkijärjestelmä sisältämme	4
2.2	Tunnuksen suunnittelusta	6
2.2.1	Hyvää tunnussuunnittelua Gregory Thomasin mukaan	7
2.2.2	Järjestön tunnus ja ryhmäidentiteetti	9
2.3	Lehto ry ja uusi tunnus	11
2.3.1	Tunnuksen tekniset tarpeet	12
2.3.2	Luonnonuskovien visuaalisesta maailmasta ja Lehto ry:n tunnuksen symboliikan tutkimuksen tarpeet	14
3	TAUSTAKARTOITUS	16
3.1	Maailman keskellä kasvaa puu	17
3.1.1	Paratiisi ja elämännektari – tarinoita Elämän puusta	18
3.1.2	Elämän Puu taivaan, sielun ja selkärangan tukipilarina	21
3.1.3	Pyhä lehto	23
3.1.4	Elämän Puu vuonna 2012	25
3.1.5	Puu maailmalla	28
3.1.6	Elämän puu –tarkastelun tulokset	30
3.2	Kysely ja keskustelufoorumi Lehto ry:n jäsenien mielipiteistä	32
3.2.1	Mielipidekyselyn kysymykset	32
3.2.2	Mielipidekyselyn vastaukset	34
3.2.3	Lehtologosuunnittelutiimi -Facebook-ryhmä	37
4	TULOKSISTA IDEOIKSI	40
4.1	Puu-symboli ja Lehto ry	40
4.2	Mielipidekyselyn anti tunnussuunnitteluun	42
4.3	Facebook-ryhmän anti tunnussuunnitteluun	43
4.4	Muutoksen ja identiteetin teoriaa	46
5	TUNNUKSENSUUNNITTELUPROSESSI	49
5.1	Ensimmäiset luonnokset	49
5.2	Tunnusvaihtoehtojen kehitys	53
5.3	Prosessin tulokset	55
5.4	Loppukatsaus käyttämiini metodeihin	58

Liitteet

Liite 1. Kokoelma pakana- ja luonnonuskontojen yhdistysten tunnuksia

Liite 2. Sähköpostiviesti: Mielpidekysely

Liite 3. Facebook -ryhmän keskustelu

Liite 4. Identiteetintarkastelu Tapani Huovilan mukaan

Liite 5. Lopullinen tunnusvaihtoehto 1

Liite 6. Lopullinen tunnusvaihtoehto 2

Liite 7. Lopullinen tunnusvaihtoehto 3

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe pohjautuu Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n minulle tekemään tilaukseen alkuvuodesta 2012 suunnitella heille uusi tunnus. Tein alustavaa tarkastelua keväällä 2012 harjoitusseminaarin puitteissa muunmaalaisten pakana- ja luonnonuskontojen yhteisöjen tunnuksista ja huomasin yhdeksi yhdistäväksi teemaksi useita kertoja nousevan niin kutsutun Elämän puun, symbolin joka on levinnyt monien kulttuurien myytteihin. Kiinnostuin tästä ilmiöstä ja halusin tarkastella sen juuria sekä yhtymäkohtia nykypäivän visuaaliseen kulttuuriin. Tämän taustatarkastelun lisäksi halusin nostaa käytännöllisempiä lähtökohtia tunnussuunnittelun tueksi - tällaisiksi valikoitui Lehto ry:n jäsenille räätälöity mielipidekysely sekä asiakkaani ideasta Facebookiin perustettu tunnuksensuunnitteluryhmä, joissa molemmissa käytiin läpi yhdistykseen ja sen tulevaan tunnukseen liittyviä visuaalisia mielikuvia. Näiden lähestymistapojen kokeilun, esittelyn ja arvioinnin lisäksi käyn opinnäytetyöni toiminnallisemmassa osuudessa läpi tunnuksen suunnittelua prosessina sekä erityisesti tilaajan osuutta sen eri vaiheissa. Selvitän myös lyhyesti symbolin ja liikemerkkien merkityksen kehitystä kulttuurissamme, sekä muutaman graafikon hyväksi havaitsemiani teorioita liittyen hyvään tunnussuunnitteluun sekä visuaalisen identiteetin määrittämiseen. Lopuksi esittelen valmiit tunnuukset ja pohdin niiden evoluutiota aiheesta, eri lähestymistapojen kautta valmiiksi töiksi. Tutkimuskysymykseksi nousee ”Kuinka suunnitella tunnus aatteelliselle järjestölle, yhteistyössä tilaajan kanssa ja käyttäen apuna temaattista sekä käytännöllistä taustatarkastelua?”

Lehto – Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry on oman määrittelynsä mukaan

kaikille Suomessa asuville luonnonuskovaisille ja luonnonuskonnoista kiinnostuneille tarkoitettu [--] yhdistys, jonka tarkoituksena on parantaa luonnonuskontojen tuntemusta sekä yhteiskunnallista asemaa Suomessa. Lehto toimii myös yhdistävänä tekijänä erilaisten luonnonuskontojen harjoittajien välillä sekä tukee luontoa kunnioittavaa elämäntapaa. (Lehto-ry.org 2012^a.)

Luonnonuskonnoiksi voidaan määritellä elämää juhlistavat, omaan kokemukseen perustuvat uskonnot ja elämäntavat. Puhutaan myös uuspakanismista, jossa tietoisesti rekonstruoidaan vanhoja pakana- ja muinaisuskontoja.

Suurimpana yhteisenä tekijänä eri luonnonuskonnoilla on kunnioitus luontoa ja sen kiertokulkua kohtaan. [--] Luonnonuskonnoille on ominaista pyrkimys tasapainoon. Luonnonuskonnoiksi voidaan luokitella esim. asatru, wicca, suomenusko, druidismi ja shamanismi, sekä lukuisat kansanuskonnot eri puolilla maailmaa. (Lehto-ry.org 2012^b)

Kysyessäni Lehto ry:ltä mahdollista opinnäytetyöaihetta vuoden 2012 alussa, hallituksen ensimmäinen ja ainoaksi jäänyt ehdotus oli suunnitella heille kauan kaivattu uusi tunnus. Alkuperäinen logo on vuodelta 1998 ja se on käytännössä jäänyt kokonaan pois käytöstä. Tällä hetkellä Lehdon toimitus on eri yhteyksissä käyttänyt muutamaa kirjoitusasu-versioita Lehto -sanasta, mutta mitään yhtenäistä ohjeistusta ei ole koskaan tehty. Avaan tarkemmin asiakkaani tarpeita uuden tunnuksen suhteen luvussa 2.3.

Aloitan opinnäytetyöni luvussa kaksi käymällä läpi ajatuksia symbolijärjestelmän historiasta, sen pohjalta syntyneiden tunnusten ja liikemerkkien olemuksesta sekä niiden merkityksestä yhteiskunnassamme. Esittelen tunnussuunnittelun vaiheita Gregory Thomasin mukaan ja pohdin miten järjestölle suunniteltava tunnus eroaa kaupallisista tunnuksista. Kerron myös asiakkaani tarpeista uuden tunnuksen suhteen sekä avaan hiukan luonnonuskontojen yhdistysten visuaalista maailmaa.

Luvussa kolme sukellan taustatarkasteluun, joka jakautuu kahteen hyvin erilaiseen, mutta toisiaan täydentävään osioon: ensiksi selvitän Elämän puu -myyttiä tietokirjallisuutta ja taidetta apunani käyttäen. Esitän sen ilmenemismuotoja eri kulttuureissa sekä käyn läpi puu-symbolin evoluutiota arkaaisesta digitaaliseen aikaan, yhdistämällä sen ilmiönä nykypäivän tunnusesimerkkeihin. Esittelen myös lehdon tematiikkaa ja historiaa pyhänä paikkana. Taustakartoituksen toinen osa (Luku 3.2) liittyy käytännöllisesti asiakkaani odotuksiin ja ajatuksiin siitä minkälaista tunnusta he odottavat. Tärkeimpänä osuutena on laatimani kysely järjestön identiteettiä sekä tulevaa tunnusta koskevista visioista, johon Lehdon hallitus, aktiivijäsenet ja muut kiinnostuneet vastasivat (Liite 2). Kysymysten ja vastausten esittelyn jälkeen kerron kyselyä tukemaan perustetusta Facebook-ryhmästä ja sen puitteissa käydystä keskustelusta.

Luvussa neljä pohdin Elämän puu -taustainformaation mahdollista vaikutusta Lehto ry:n tulevaan tunnukseen sekä kokoan yhteen yhdistysten jäseniltä kyselyllä ja keskustelulla saamani ajatukset ja ideat. Viimeiseksi kokoavaksi taustatarkastelumethodiksi tuon dosentti Tapani Huovilan mukaan tehdyn identiteettitarkastelun, jonka toteutin yhdessä Lehto ry:n puheenjohtajan kanssa. Koostan kaikki keräämäni tiedot yhteen tunnuksensuunnitteluprosessia varten inspiroiviksi ja kokeilemisen arvoisiksi konsepteiksi.

Viidennen luvun prosessiosuudessa käyn läpi tunnuksen suunnittelua sekä yhteydenpitoa Lehto ry:n puheenjohtajaan sekä jäseniin tilaajan ominaisuudessa, kronologisessa järjestyksessä. Aloitan ensimmäisestä tapaamisesta, jatkan tunnusluonnoksiin, päätöksiin, henkilökohtaisiin ajatuksiini sekä päädyn lopulliseen työhön johtaneihin valintoihin, joihin antoivat tärkeitä mielipiteitään erityisesti Facebook-ryhmän keskustelijat. Esitän työni jatkumona taustatarkastelusta keräämästäni aineistosta, jonka pohjalta on tehty suurin osa suunnittelun valinnoista. Viimeiseksi esittelen valmiit tunnukset, oman arviointini sekä suunnittelutyössä käyttämieni metodien hyvät ja huonot puolet.

Paneudun opinnäytteessäni tunnuksensuunnittelun eri taustavaiheisiin esimerkinomaisina keinoina lähestyä graafisen alan ongelmaa. Yhteydenpidosta tilaajan kanssa kerroin omakohtaisesti ja kokeilin muiden mielipiteiden käyttämistä apuna suunnittelutyön jokaisessa vaiheessa, mielipidekyselyn sekä Facebook-ryhmän reaaliaikaisen ja demokraattisen työkalun kautta. Lähdekirjallisuutena olen käyttänyt sanakirjoja, graafisen suunnittelun oppaita ja -hakuteoksia, 1800-luvun antropologista tutkielmaa, valokuva- ja taidekirjoja sekä filosofista kulttuurihistorian teosta. Opinnäytetyöni antaa omanlaisensa, ei kaikenkattavia mutta esimerkinomaiset vastaukset suunnittelutyön kysymyksiin, erilaisista teoreettisista ja käytännöllisistä näkökulmista: Mikä logo tai tunnus on? Mistä tulevat niissä käytetyt symbolit? Kuinka suunnitella toimiva tunnus? Miten temaattinen taustatieto voi auttaa sen hahmottamisessa? Miten yhteisön identiteetin määrittäminen on yhteydessä tunnuksen suunnitteluun? Miten kyselyllä voi kartoittaa tilaajan ajatuksia? Miten tiivis yhteydenpito tilaajaan vaikuttaa lopulliseen työhön? Kuinka tehdä suunnittelutyötä kollektiivisesti reaaliajassa?

Suuntaan työni graafisen kentän toimijoille ja opiskelijoille, sekä tietenkin tilaajalle ja itselleni. Uskon että muut opiskelijat voivat saada hyvää esimerkkiä prosessistani, siitä että tunnusten suunnittelu ei ole yksinäisen suden työtä, vaan siinä on mukana monta kerroksellista toimijaa ja todellisuutta, joskus jopa suuri joukko päättäjiä. Haluan myös auttavien graafisen suunnittelun teorioiden lisäksi tuoda esille erilaisen näkökulman historiallisesta ja symbolisesta kontekstista ja täten muistuttaa viestinnän alan ihmisiä siitä, että heidän käyttämänsä kuvat ja teemat saattavat tulla jostakin hyvin kaukaa. Tärkeimpänä tavoitteena tietenkin on, että Lehto ry saa toivomansa tunnuksen ja on tyytyväinen lopputulokseen.

2 TUNNUKSEN OLEMUKSESTA JA LEHDON TAPAUS

Logo on lyhentymä sanasta logotyyppi ja se tarkoittaa yrityksen nimen kirjoitusasua, joka voi perustua esimerkiksi olemassa olevaan kirjasintyyppiin. Liikemerkki taas on tunnuksen kuvallinen osa, usein yksinkertainen muoto tai tyyllitelty symboli. Yhteisön tunnuksena voidaan käyttää pelkkää logotyyppiä, liikemerkin ja logon yhdistelmää tai näiden erilaisia välimuotoja. (Pohjola 2003, 128.) Yleiskielessä sanaa logo käytetään usein korvaamaan nämä kaikki. Tässä opinnäytetyössä puhun tunnuksesta tarkoittaesani Lehdolle suunnittelussa olevaa kirjoitusasua sekä mahdollista merkkiä ja logosta kun kyseessä on pelkkä Lehto -tekstityyppi tai vanha logo.

Tässä luvussa tuon esille ajatuksia symboleista ja siitä kuinka liikemerkit ovat historian saatossa syntyneet niiden pohjalta. Käyn läpi tunnuksen suunnittelua teoriassa ja pohdin miten voittoa tuottamattoman järjestön ja yrityksen tunnukset eroavat toisistaan sekä sitä miten ryhmäidentiteetti ja symbolit nivoutuvat yhteen. Lopuksi esittelen Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tarpeet uudelle tunnukseksi sekä avaan hiukan luonnonuskovien yhteisöjen visuaalista maailmaa.

2.1 Symbolit - merkkijärjestelmä sisältämme

Wikipedian (2012) mukaan symboli (tunnuskuva, vertauskuva, merkki, tuntomerkki, tunnusmerkki) on merkki, joka edustaa jotakin asiaa. Yleensä merkin ja merkityn välillä on vain sopimuksenvarainen yhteys: esimerkiksi lippu voi edustaa tiettyä valtiota. Monet edelleen käytössä olevat symbolit ovat peräisin kaukaisilta ajoilta ja niiden alkuperä on häipynyt esihistoriaan. (Wikipedia 2012.) Tällaiset merkit, kuten risti tai pentagrammi, ovat universaaliudessaan edelleen yhä yhtä ajankohtaisia, vaikkakin niiden tarkka merkitys on historian saatossa saattanut muuttua.

”Koska elämän mysteerit eivät tosiasiallisesti ole selvitetävissä, me käsittelemme niitä symbolien kielen avulla” (Bruce-Mitford 1996, 6). Ympäristössämme ja sisällämme, mielen uumenissa on paljon sellaista, jonka tarkoitus ei tule selkeänä päivätajuntaamme. Näitä prosesseja tai olemuksia ovat tuoneet yleiseen tietoisuuteen esimerkiksi monien kulttuurien shamaanit kertomuksissaan alitajunnan matkoistaan. Näin syvimmit tietomme ovat mukautuneet aikojen saatossa tarinoiksi, kuten Kalevala tai muotoutuneet tarkoitukselliseksi symboleiksi.

Nykyaikaisen symboliteorian pioneerina pidetään Itävaltalaisesta Carl Gustav Jungia (s.1875), joka analysoi potilaidensa normaaleja, neuroottisia ja psykoottisiakin unia ja löysi niistä toistuvia universaaleja symboleja. Hän löysi myös monia yhtenäisyyksiä idän ja lännen uskontojen, myyttien ja legendojen välillä – näin päätyen lopputulokseen että joillakin symboleilla on universaalit merkitykset ja että symboliikka on tärkeässä roolissa psyykkisissä prosesseissa, jotka ovat läsnä kaikissa ihmisen ajattelun tasoissa sekä kokemuksissa. (Fontana 1993, 11.)

Symbolologi David Fontanan (1993) mukaan Jungin teoria menee vain puoleen väliin symbolien avaamisessa, sillä sama asia voi saada ihan erilaisia konnotaatioita eri kulttuureissa. Esimerkiksi pullea maha lännessä viittaa ylensyömiseen kun taas idässä se on yhdistetty viisauteen ja tietoon. Tutkijan mielestä tämä selittyy sillä että yhteiset symbolimme ovat aina alltiita jokaisen näkijän luovuuden rajoituksille. Tähän on myös vaikuttanut erilaiset ilmastot sekä myöhemmin niihin muodostuneet kulttuurit sekä tietenkin eri aikakaudet. (Fontana, 1993, 18.)

Symbolien merkitykset usein akkumuloituvat eli kasaantuvat hitaasti ajan myötä, ne myös lähtevät eri teille, kertaantuvat ja palaavat joskus takaisin perinteiseen tarkoitukseensa – mutta jotkin symbolit, joita Jung kutsuu arkkityypeiksi, ovat niin universaalisen merkityksellisiä että niiden merkitys pysyttelee lähes samana tai ne vaihtelevat hyvin pienessä viitekehyksessä. (Fontana, 1993, 21.) Tällaiseksi voisi mainita esimerkiksi auringon, joka on aina symboloinut valoa, lämpöä ja hedelmällisyyttä.

Toisaalta aikojen saatossa symbolien merkitykset muuttuvat – ne rationalisoidaan tai puhdistetaan syvimmistä merkityksistään. Esimerkiksi nykypäiväiset yrityksen tunnukset saattavat kantaa vanhaa symboliikkaa, jonka voima on kuitenkin jokapäiväisessä käytössään haalistunut: symbolin alkuperäistä tarkoitusta ei enää ajatella. (Fontana, 1993, 19.) Alla on esimerkkinä Vakuutusyhtiö Pohjolan vanha liikemerkki (Kuvio 1), joka esittää karhun tassua ja täten liittää itseensä symbolisesti suuren voiman ja historiallisen palvontakultin – kuitenkin suurin osa sen näkijöistä tai käyttäjistä eivät ajattele karhua tai siihen liittyvää mytologiaa.

Kuvio 1. Pohjolan vanha liikemerkki suunniteltiin vuonna 1979 ja jäi vähitellen pois käytöstä 2000-luvun alussa.

Nyky-yhteiskunnassa logo ja liikemerkki ovat arkipäivää ihmisille; niitä tulvii silmäiltäväksi minne menemmekin. Tottuneet kuluttajat tuntenevat suuria määriä symboleja sekä merkkejä, jotka liittyvät järjestöihin, yrityksiin, brändeihin ja kampanjoihin. Taitavasti suunnitellut merkit ovat mieleenpainuvia ja tehokkaita, eikä vähiten sen takia että niiden muotokieli on usein universaalia, kuten edellä esitin ja ne muistuttavat meitä jostain meissä itsessämme. Gregory Thomas kertoo että liikemerkit ovat esihistoriallisia: ne aloittavat henkilön tai ryhmän uskomusten symbolina ja kehittyvät sosiaalisessa kommunikaatiossa sekä halusta identifioitua tiettyihin totuuksiin (Thomas 2000, 9). Tunnukset ovat siis aina yhdistäneet ihmisiä ja ollessaan samalla vahvoja mielenilmauksia jonkin asian puolesta, ne ovat myös toimineet ryhmien visuaalisena erottajana.

Jungin arkkityyppejä yksinkertaisemmin, ihmiset kautta aikojen ovat yhdistäneet joitakin geometrisia perusmuotoja tiettyihin arvoihin. Esimerkiksi tyhjä ympyrä tai rengas on liitetty ideaan jatkuvuudesta, universumista ja jumalasta, kun taas neliö on yhdistetty maahan, materiaan ja järjestykseen (Thomas 2000, 9-10.) Ilmennettyinä alkuperäiskansojen taiteessa nämä olivat ihmisen ensimmäisiä yrityksiä kommunikoida ei-verbaalisesti.

Historian saatossa symbolit kehittyivät ja niitä käytettiin milloin rahoissa, vaakunoissa, vesileimoissa tai henkilökohtaisina puumerkkeinä. 1900-luvulle tultaessa, graafisen taiteen muuttuessa yhä enemmän mainosmaiseksi, myös tuotemerkkien suunnittelu lähti kehittymään uusia uria, omaksi graafisen suunnittelun muodokseen. Monet suuret yritykset alkoivat omanlaisen symbolin tai merkin metsästyksessä brändäämään omia tuotteitaan ja pian valtiot pyydettiin mukaan suojaamaan merkit tekijänoikeuksilla (Thomas 2000, 11). Nykypäivänä kaikki tuotteet, palvelut, ihmiset ja ilmiöt tuntuvat olevan brändättyjä erilaisilla liikemerkeillä ja ne kilpailevat tauotta huomiostamme.

2.2 Tunnuksen suunnittelusta

Hyvä logo tai liikemerkki kestää aikaa – siinä tiivistyy monimutkainen todellisuus yhteen, helposti ymmärrettävään lausuntoon (Dabner 2004, 160). On kuitenkin eri asia kokea tunnus kuin suunnitella se – yleensä ne kaikkein yksinkertaisuudessaan oivaltavimmat ovatkin vieneet suunnittelijoiltaan kaikkein eniten aikaa. Ja kuten Jungin mukaan esitin, kaikki visuaaliset merkit saattavat olla meille tuttuja primaarisella tasolla, joten tunnusten suunnittelussa pitäisi käyttää aivojen ja käden lisäksi myös luovaa in-

tuitiota. Graafikko David Dabner (2004, 160) kiteyttääkin: suunnittelun pitäisi aina olla totuudellista, yksinkertaista ja suoraa (Dabner 2004, 160).

Dabnerin (2004, 8-9) mukaan graafisessa suunnittelussa on kolme perusosaa: muoto, väri ja konsepti. Samalla kun muoto määrittelee sen miltä jokin näyttää, muun muassa sen osien tasapainon ja harmonian, väri taas lisää moninaisuutta ja tunnelmaa provosoiden katsojan psykologisia ja tunnetasoisia reaktioita. Konsepti eli idea suunnittelun takana taas on suunnittelijan läpikäymä ajatusprosessi, jossa hän yrittää löytää visuaalisen ratkaisun asiakkaan ongelmaan. Ilman toimivaa ajatustyötä myöskään muoto ja väri eivät saa suurta painoarvoa. (Dabner 2004, 8-9.) Asiakkaani Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tapauksessa suunnittelu-ongelma on yksinkertaisesti luoda yhdistystä hyvin kuvaava tunnus. Haastetta tai toisaalta helppoutta työhön tuo se, että ajatustyö tehdään tiiviisti yhdessä lehtolaisten kanssa ja että he ovat osallisia lopullisen muodon ja värin valintaan. Esittelen yhteistyötä asiakkaan kanssa luvuissa 3.2 ja 5.

2.2.1 Hyvää tunnussuunnittelua Gregory Thomasin mukaan

Seuraavassa käsittelen USA:laisen Gregory Thomasin, strategiseen brändäykseen erikoistuneen graafisen suunnittelijan ja professorin, teorioita hyvästä tunnussuunnittelusta. Ensimmäiseksi Thomas (2000, 16-17) jakaa suunnittelussa mahdollisesti käytettävät elementit lokeroihinsa, jolloin niitä on jokaista helpompi käsitellä omassa vaikutuspiirissään:

1. Viiva: tapa jolla viiva on piirretty voi nostattaa katsojassa erilaisia tuntemuksia. Verrata voi esimerkiksi aggressiiviselta vaikuttavaa teräväkulmaista viivaa ja pehmeää, sensuellia pyöreähköä viivaa.
2. Muoto: neliö on kaikkein stabiilein, sen jälkeen ympyrä ja kolmio. Nelikulmiot ja ellipsit ovat visuaalisesti dynaamisempia.
3. "Figure ground" (suom. taustan ja kuvion välinen aistimus-suhde): kuuluisin esimerkki negatiivisen ja positiivisen tilan muodostamasta mentaalisesta palapelistä on kuva kahdesta siluetista, joiden välinen tila muodostaa maljakon. Figure ground on universaali tekniikka.
4. Kuviointi: kun työskentelee geometrinen muotojen parissa on houkuttelevaa jatkaa ajatusta ja luoda kuosi jostakin merkin osasta. Tämä tekniikka voi olla

hyvä brändäyksessä, mutta liikemerkissä se saattaa menettää ainutlaatuisuutensa.

5. Kirjainmuoto: käyttämällä tavallisia kirjaimia luovissa muodostelmissa voi helposti ja tehokkaasti luoda hyvän pohjan liikemerkille.
6. Kontrasti: vaihtelu kirjainten muodoissa, paksuudessa ja koossa sanan sisällä tai sanojen välillä voi auttaa luomaan hienoja merkityseroja.
7. Alue: valittu sanamuoto tai muotoilu voi löytää ympäristönsä monin eri tavoin. Esimerkiksi negatiivinen tai yli ladottu teksti kommunikoivat tilan kanssa omalla tavallaan – ja onkin hyvä ymmärtää että symbolia ympäröivä alue on yhtä paljon mukana kohteensa määrittämisessä.
8. Hahmotus: yksinkertaiset lineaariset ja geometrisen muodot voivat saada kokonaan toisen merkityksen vain pienellä muutoksella.
(Thomas 2000,16–17.)

Seuraavaksi Thomas (2000, 18) esittelee 10 kehityksen kriteeriään menestyvän logon, symbolin tai ikonin suunnittelussa:

1. Näkyvyys: erottuuko se joukosta tarjotakseen nopean ja muistiin jäävän tunnistuksen?
2. Sovellutus: kuinka hyvin symbolia voi käyttää eri käyttösovelluksissa?
3. Erottavuus: erottuuko sovellutus kilpailijoista?
4. Yksinkertaisuus/ Universaalisuus: onko symbolin konsepti helppo sisäistää? On hyvä myös pitää mielessä luettavuus eri kulttuureissa sekä muistaa erilaiset uskonnolliset ja kulttuurilliset konnotaatiot.
5. Henkilökohtaisuus: katsojan täytyisi saada pyöritellä merkkiä hetken mielessään ja ymmärtäessään sen viestin luoda siihen jonkintasoinen henkilökohtainen yhteys.
6. Väri: on järkevää suunnitella kaikki ensin mustavalkoisena, mutta samalla pitäen mielessä tulevat värilliset sovellukset.
7. Kuvaavuus: ilmentääkö symboli jollain tasolla yrityksen tai tuotteen luonnetta?
8. Ajattomuus: ennen ajateltiin että hyvä liikemerkki kestäisi viidestätoista kahteenkymmeneen vuoteen, nykyään ilme-vaihdoksia tehdään jopa viiden vuoden välein. Siltikin on hyvä olla seuraamatta nykytrendejä, sillä ne eivät kestä ikuisesti.
9. Modulaarisuus: mukautuuko merkki kaikkiin eri käyttötarkoituksiin? Jokaisen elementin täytyy työskennellä yhdessä muodostaakseen yhteisen äänen.

10. Pääoma: logon ikä, käyttö ja tunnistettavuus ovat sen eteenpäin kehittämisen kannalta tärkeimpiä harkittavia asioita. Uudelleensuunnittelussa on tärkeää tietää mitä ja milloin uudistaa sekä kuinka paljon arvoa nykyisellä tunnuksella on. (Thomas 2000, 18.)

Lopuksi Thomas (2000, 19) muistuttaa että kaikki merkit kuuluvat yhteen seuraavista kategorioista:

1. Kuvaava merkki käyttää visuaalista kuvastoa, joka ilmentää yrityksen palvelua tai tuotetta.
2. Symbolinen merkki vie kuvaavan merkin askeleen pidemmälle, sanatarkasti sulauttaen itseensä kuvaannollisen elementin, kertoakseen jotain abstraktia yrityksen asemasta, tehtävästä tai etiikasta.
3. Typografinen merkki. Joskus kirjainmuotoja käytetään lähtökohtana. Typografinen lähestymistapa täytyy elävöityäkseen sisältää jonkinlaista sisällöllistä lisää tai graafista järjestystä.

(Thomas 2000, 19.)

2.2.2 Järjestön tunnus ja ryhmäidentiteetti

Nähdäkseni voidaan ajatella että voittoa tuottamattomilla järjestöillä on hyvin erilainen lähtökohta ja mielenkiinto tunnustaan kohtaan kuin yrityksillä. Näin myös tunnussuunnittelua pitää lähestyä eri kantilta: yleensä yhdistyksillä on pienet resurssit ja tärkeämpää on ehkä näyttää ”omalta” kuin myyvältä. Monet tahot tyytyvätkin suunnittelemaan tunnuksensa itse, ilman ammattilaisen apua – tästä esimerkkinä, joskaan ei huonoimmasta päästä, on Lehdon vanha, käsin piirretty logo (Kuvio 3, s. 11). Edellisen luvun ohjeiden jälkeen on mielestäni tärkeää vielä osoittaa millä tavalla järjestöjen tunnukset ja ryhmäidentiteetti eroavat yhteiskuntamme visuaalisessa kentässä. En kuitenkaan löytänyt pätevää lähdeaineistoa tähän tarkoitukseen, joten tämän luvun päätelmät ovat omiani.

Siinä missä suurimmat järjestöt toimivat kampanjoidensa ja imagonsa kanssa pitkälti samoin tavoin kuin yritykset, ei pienimmillä järjestöillä useinkaan ole tarvetta maailmanlaajuisesti tunnistettavaan ja erityiseen liikemerkkiin, vaan riittää kun logo tai tunnus on paikallisella tasolla tarpeeksi informatiivinen. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että niiden

suunnittelun tarvitsisi olla huonoa, vaan uskon että toimiva ja paikkaansa puolustava tunnus auttaa mitä tahansa yhdistystä tai kollektiivia nostamaan profiiliaan. Medialukutaitoisessa yhteiskunnassamme imagolla on paljon merkitystä.

Nykyään monille esimerkiksi tietty vaatemerkki, sen käyttäminen ja näyttäminen rakentaa identiteettiä ja tuo tietynlaisen ryhmään kuuluvuuden tunteen. Samalla tavoin yhdistysten jäsenet saattavat kaivata heitä yhdistävää visuaalista elementtiä, symbolia, väriä tai sanaa, jossa tiivistyy heidän ryhmänsä identiteetti. Usein tällaisten ryhmien yhteenkuuluvuuden merkkinä voidaan nähdä yksinkertaisempi symboli, ehkä viattomampi tai perinteisempi kuin pitkälle jalostettu logo tai liikemerkki. Toisaalta yritykset käyttävät monenlaisten ryhmien tunnustamia symboleita suruitta markkinoinnissaan.

Kun tunnuksessa on käytetty universaalia symbolia tai merkkiä se esiintyy helposti jonkin tasoisena mielenilmauksena ja kertoo täten sen valinneiden ihmisten arvoista ja päämääristä – ryhmäidentiteetistä. Logot ja merkit ovat yleensä julkisia kaikille ja juuri niiden asema yhteisessä kuvastossamme lataa käytettyihin symboleihin voimaa, toisaalta vahvistaen ja joskus vähentäen niiden suhdetta alkuperäiseen symbolin lähteeseen, kuten Pohjolan tapauksessa esitin, sivulla 5. Näin myös ryhmäidentiteetit, jotka esimerkiksi aatteellisten yhdistysten kohdalla voivat sisältää jopa intiimejä arvoja, ovat estradilla, kaikkien arvioitavina.

Kuten luvussa 2.1 kerroin, yleisimpien symbolien tai muotokielen voidaan ajatella olevan kaikuja meistä kaikista, joten niiden arviointi lienee helppoa niiden näkijöille – yleistään esimerkiksi pyöreät, lämpimänväriset merkit viestivät pehmeystä kun taas kylmänsävyiset, terävät merkit kovuudesta. Näin voidaan tietoisesti tai tiedostamatta muokata ryhmien julkisuuskuvaa ja sen aiheuttamaa reaktiota meissä. Esimerkkinä kaksi puoluesymbolia (Kuvio 2).

Kuvio 2. Kokoomuksen ja Sosiaalidemokraattisen puolueen valitsevat kukkasymbolit kertonevat jotakin puolueiden ajamiin asioiden ja arvojen erilaisuudesta.

2.3 Lehto ry ja uusi tunnus

Asiakkaani Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n toimeksiannon mukaan tarkoitukseni oli tehdä 1-3 ehdotusta uudeksi tunnukseksi, joko uudistamalla vanhaa logoa tai luomalla uutta. Tärkeimpänä kriteerinä he pitävät sen helppokäyttöisyyttä eri formaateissa ja että se toimisi värillisenä ja mustavalkoisena tai olisi pelkästään yksivärinen. Lehto ry myös halusi jättää veto-oikeuden itselleen siitä, ottavatko he jonkin ehdotuksista käyttöön vai eivät. Lopullinen päätös tehdään vuoden 2013 kevätkokouksessa, joten tämän opinnäytetyön puitteissa teen vain lopulliset ehdotukset. Lehdon vanha, Mia Aarnion vuonna 1998 piirtämä logo (Kuvio 3) on jäänyt ajan saatossa pois käytöstä, mutta se on edelleen virallisesti Lehto ry:n tunnus. Tekijänsä mukaan sen ”idea oli tuoda eri puolajien lehtien kautta ajatus eri uskontojen harjoittajista, jotka mah-
tuvat kaikki Lehtoon”.

Kuvio 3. Keskellä on pääkäytössä ollut tunnus. Vasemmanpuoleinen tunnus auringon ja puolikuiden kanssa on kaikkein ensimmäinen Lehdolle tehty logo. Sen korvasi pian hieman yksinkertaisemmat väri- ja mustavalkoversiot.

Alkuperäinen logo on käsin piirretty ja pieneen resoluutioon skannattu. Tarinan mukaan se syntyi nopeasti kokoustuolla, kun yhdistyksellä oli akuutti tarve saada oma kirjoitusasu. Jpg-muodossaan ja koossa 3 x 7cm se ei ole tekniikaltaan enää pitkään aikaan riittänyt monipuoliseen käyttöön. Sen sijaan nyt, vuoden 2012 lopussa, Lehdolla on käytössä muutamia erilaisia kirjoitusasuja yhdistyksen nimestä, jotka ovat käytössä muun muassa www-sivuilla, käyntikorteissa, jäsenlehdessä ja t-paidassa (Kuvio 4), mutta jäsenten suunnalta on tullut kritiikkiä niiden epäyhtenäisyydestä. Lisäksi käytössä on t-paita (Kuvio 5), jonka kuvan jotkut mieltävät osaltaan Lehtoa määritteleväksi symboliksi.

Kuvio 4. Lehdon eri kirjoitusasut vasemmalta lukien: jäsenlehden etusivulla käytetty järjestön koko nimen kirjoitusasu, t-paidan hihaan painettu teksti, käyntikortti ja www-sivuston bannerissa käytetty teksti.

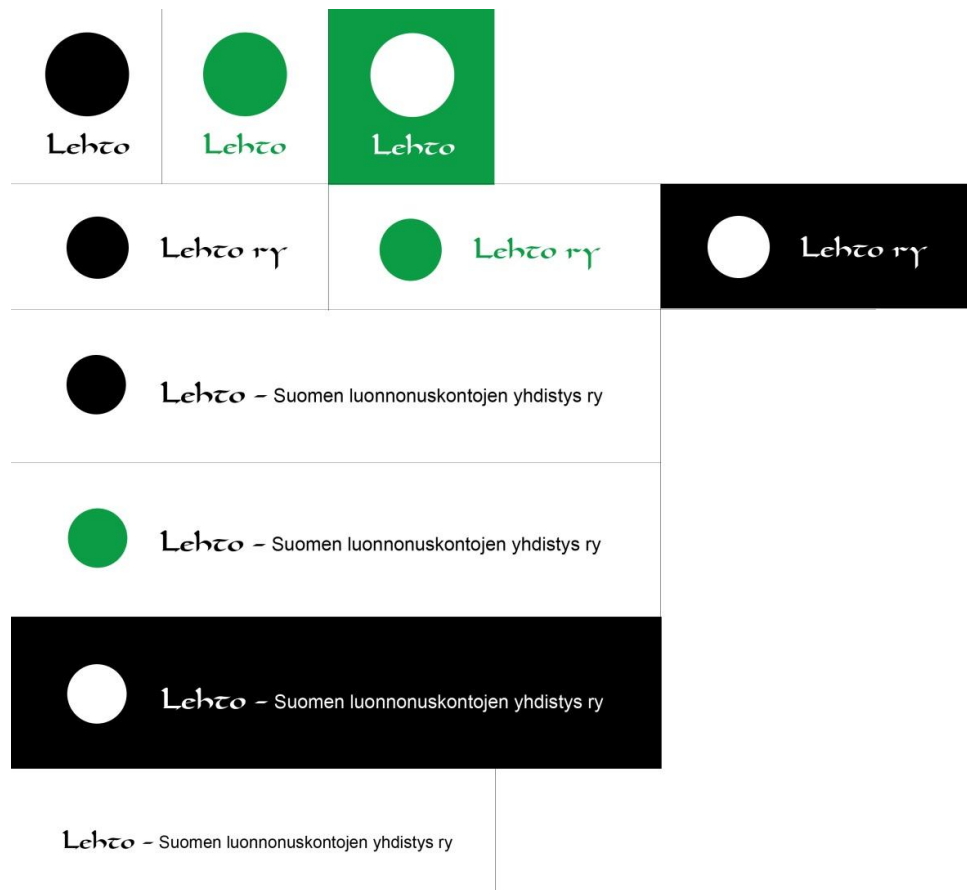
Kuvio 5. Vuonna 2012 julkaistu Lehdon virallinen kuvituskuullinen t-paita, jonka kuvassa yhdistyy suurpuu lehtoineen sekä Äiti maa.

Esittelen seuraavaksi tarkemmin uudelle tunnukselle määritellyt tekniset tarpeet sekä avaan alkuasetelman elävöittämiseksi lehdon tematiikkaa ja luonnonuskontojen yhteisöjen visuaalista kenttää. Myöhemmin, viitatakseni edeltäneeseen ryhmäidentiteetikappaleeseen, luvussa 3 palaan kyselyn ja keskustelun avulla Lehdon jäsenten ajatuksiin ja adjektiiveihin siitä, minkälaisen kollektiivin he muodostavat sekä minkälaisista palasista heidän arvonsa ja ryhmäidentiteettinsä muodostuu.

2.3.1 Tunnuksen tekniset tarpeet

Lehto ry:n uutta logoa tai tunnusta on tarkoitus käyttää jäsenpostin, internetsivujen ja jäsenlehden lisäksi mahdollisissa tulevilla printtjulkaisuissa sekä paljon toivotuissa t-paidoissa, joissa olisi Lehto ry:n virallinen tunnus. Tunnus olisi siis hyvä tehdä vektoritiedostona, jotta sen kokoa voisi tarpeen mukaan muuttaa vaativampiakin julkaisuja varten. Käytetyt värit eivät saisi olla painoteknisesti ongelmallisia, jotta tunnuksen voisi tarpeen vaatiessa tulostaa myös kotikonstein, kuten esimerkiksi käyntikortit on aikaisemmin toteutettu. Mustavalkoista versiota ajatellen mahdollisten eri sävyjen tulisi myös erottua tarpeeksi toisistaan.

Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n pitkän nimen vuoksi tarvitaan valittavasta tunnuksesta ainakin muutama eri versio nimenkirjoitusasusta eri käyttötarkoituksiin. Olen hahmotellut mahdolliset versiot alla olevassa kuvassa (Kuvio 6). Väri-, mustavalko- ja negatiiviversiot sekä erikokoiset ja -muotoiset tiedostot valmiista tunnuksista ovat yhtä lailla kaikki tarpeellisia. Niiden lopullinen toteuttaminen kuitenkin rajautuu tämän opinnäytetyön ulkopuolelle, sillä lopullista tunnusta ei ehditä valita ennen työn julkaisua.

Kuvio 6. Erilaisia mahdollisia tunnusversioita

Kuvassa ylimmällä rivillä Lehdon kirjoitusasu ja mahdollinen merkki, jota yksinkertainen ympyrä tässä esittää, muodostavat yhdistyksen perustunnuksen, jota voi käyttää kaikissa yhteyksissä. Toisella rivillä on hieman muodollisempi tunnus, jossa symboli on pienempi ja ry korostaa yhdistystä. Seuraavat kolme versiota allekkain ovat tarkoitettuja virallisempiin yhteyksiin, joissa yhdistyksen koko nimi tulee näkyä. Viimeinen versio, ilman symbolia on tarkoitettu lähinnä virallisiin paperidokumentteihin. Lehdon fonttina käytin internetistä löytämäni Carolingia -fonttia, joka stimuloi vanhan logon kirjoitusasua. Alimmaisissa tunnuksissa yhdistyksen nimen loppuosa on kirjoitettu Arialilla, ehdottaen että nimen kaksi osaa eivät välttämättä tule kirjoitetuksi samalla fontilla.

2.3.2 Luonnonuskovien visuaalisesta maailmasta ja Lehto ry:n tunnuksen symboliikan tutkimuksen tarpeet

Sanakirjan (Factum 4 Uusi tietosanakirja, 195) mukaan Lehto on

runsasravinteinen, maaperältään vain lievästi hapan kuusta ja lehtipuita kasvava metsä, jossa ruohokasvit ovat aluskasveina vallitsevia. Lehdoissa on mineraalimaan päällä tav. kasvijäänteistä koostunut tumma ja kuohkea ns. lehtomultakerros; viljavin -> metsätyyppien pääryhmistä. (Factum 4 Uusi tietosanakirja, 195.)

Tämä määrittely ei kuitenkaan kerro mitään siitä, mitä Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry edustaa ja mihin sen jäsenet uskovat. Järjestön nimi valittiin sitä perustettaessa vuonna 1998. Kysyessäni perustajajäseneltä, alkuperäisen tunnuksenkin suunnitteleelta Mia Aarniolta, ei hän muistanut nimen valintaan johtaneista syistä muita kuin sen, että sen haluttiin olevan luontoaiheinen sekä selkeästi erottuvan pelkkien Wiccojen yhdistyksistä. Hän myös mainitsi, että pakana -sanana käyttämistä haluttiin välttää, koska oli kuultu, ettei se menisi Suomen yhdistysrekisterissä läpi. Ilmeistä on että nimi viittaa Suomen muinaisuskoon liittyviin pyhiin lehtoihin (Luku 3.1.3).

Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry tulee tulevilla tunnuksella nivoutumaan osaksi pakana- ja luonnonuskontojen yhdistysten visuaalista maailmaa, joten näen tarpeelliseksi avata sitä tässä lyhyesti. Harjoitusopinnytetyössäni keväällä 2012 tein otannan 39 helpon löydettävissä olevasta, eri luonnonuskontojen haaroja yhdistävien järjestöjen tunnuksista (Liite 1), lähinnä englanninkielisiltä alueilta. Tarkastelemani tunnukset toivat esille muutamia selkeitä visuaalisia teemoja, jotka havainnollistavat näiden yhdistysten jäsenten maailmankuvaa. Opinnäytetyöni aihetta inspiroineesta suuresta määrästä puu-symboleja olen koostanut esimerkkejä alle (Kuvio 7). Puu, sen lehdet, oksat tai juuret esiintyivät aineistoni 39 tunnuksesta 12:ta – näin näyttäytyen yhtenä pakanakentän tärkeimmistä symboleista.

Kuvio 7. Esimerkkilogoja Kanadan USA:n, Ranskan ja kansainvälisten pakanajärjestöjen tunnuksista, joissa toistuu puuteema.

Muita kuvallisia teemoja olivat neljä elementtiä, vuodenvieritys, taivaankappaleet, lintu, spiraali ja pentagrammi. Ympyrä oli muodoista ehdottomasti käytetyin: 40% aineistoni tunnuksista olivat kehän sisällä – joka tässä yhteydessä voidaan ajatella muotona tuovan esille ajatusta elämän jatkuvuudesta. Väreistä suosituin oli vihreä, jonka perässä tulivat sininen ja punainen – myös mustavalkoisia logoja oli runsaasti. Perusmuodoista neliötä ei esiintynyt, eikä myöskään ihmisiin, ruumiinosiin tai tavaroihin ollut otannassa kuin kaksi viittausta. Pakana- ja luonnonuskontojen yhdistyksiä yhdistäviä arvoja kautta läntisen maailman näyttäytyivät olevan tasapaino, vapaus, luonnon ja elämän kunnioittaminen. Myös Lehto ry on oman esittelynsä (s. 1) mukaan hyvin lähellä kaikkea tätä.

On ehkä ilmeistä että luonnonuskovien keskuudessa puu jämäkkänä ja helposti hahmotettavana elementtinä on voimissaan. Lehtokin on jo nimeltään yhdistettävissä puuhin, joten sen tulevaa tunnusta varten päätin tässä opinnäytetyössä tarkastella puuta yleisesti symbolina sekä erityisesti niin kutsuttua Elämän puuta (Kuvio 8) historian ja nykyisen visuaalisen kentän puitteissa. Käsittelen aihetta seuraavassa luvussa, ikään kuin esimerkinomaisena taustakartoituksena tunnussuunnittelun teemallista lisäinformaatiota varten.

Kuvio 8. Näissä yhdysvaltalaisissa ja australialaisissa tunnuksissa Elämän puu -teema näkyy selkeänä – puu on keskellä tunnusta ja sen juuret ovat suuressa roolissa.

3 TAUSTAKARTOITUS

Englantilainen graafinen suunnittelija ja opettaja David Dabner (2004, 160) alleviivaa tutkivaa otetta hahmotellessa yhteisön visuaalista identiteettiä: jotta suunnittelija saisi selvitettyä yhteisön kaikki aktiviteetit, on hänen kysyttävä kysymyksiä, tehtävä havain- toja ja tutkimusta. Hän kehottaa ottamaan valokuvia, piirtämään ja keräämään aiheeseen liittyvää materiaalia. (Dabner 2004, 160.) Tässä luvussa haen teemallisia, symbo- lisia ja käytännöllisiä lähtökohtia Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n uutta tunnusta varten. Taustakartoitukseni koostuu kahdesta hyvin erilaisesta, mutta toisiaan täydentävästä osiosta. Ensimmäisessä osassa avaan puu-symbolia sekä niin kutsuttua Elämän puu -myyttiä, joista ammennan temaattisia ajatuksia Lehdon visuaalisen identi- teetin etsintään. Luvussa 3.2 taas lähdän kartoittamaan käytännöllisempiä suuntaviivo- ja Lehdon aktiivijäsenille tehdyn, tunnuksen visuaalisuuteen liittyvän mielipidekyselyn sekä keskusteluryhmän avulla.

Aloitan teoreettisemman osuuden käymällä läpi pitkälle levinnyttä ideaa Elämän puusta eri kulttuureissa kuvien ja esimerkkien avulla, sekä pohdin ihmisen ja puun tärkeää ja joskus intiimiäkin suhdetta. Jatkan puuteemaa myös esittämällä, mitä olivat pyhät leh- dot suomalaisessa perinteessä. Osion jälkimmäisessä osassa tuon esille nykypäivän esimerkkejä puu-tunnuksista ja ajatuksia siitä, miten muuten Elämän puu on symbolina edelleen osa arkipäiväämme. Lopuksi pohdin tämän kaiken yhteyttä asiakkaaseeni ja opinnäytetyöni suunnitteluosuuteen.

Halusin tuoda Elämän puun tutkimuskohteena esille, sillä puuteema esiintyi joka nel- jännessä poimimassani 39 pakana- ja luonnonuskontojen yhdistysten tunnuksessa, joita esittelin luvussa 2.3.2 - sen merkitys siis näyttäytyi hyvin vahvana luonnonuskovi- en keskuudessa. Pian tutkielmaa aloittaessani huomasin että myytin avaaminen ja sen yhteyshöhtien tuominen nykypäivään toimisi myös hyvänä esimerkkinä graafisen alan toimijoille siitä, etteivät ideat synny tyhjistä, vaan ne ovat usein ympäristömme, histori- an sekä universaalisen merkkijärjestelmän (Luku 2.1) tuotteita. Seuraavissa kappaleis- sa tuon esille eritoten ajatusta siitä, että myöskään logoa tai liikemerkkiä ei ole mahdol- lista luoda tyhjiössä, vaan sen muokkautuminen on yhteydessä moniin ympäröiviin tekijöihin historiallis-yhteiskunnallisessa kentässä.

3.1 Maailman keskellä kasvaa puu

Lähes kaikkialla maapallolla kasvaa puita, erilaisia ja toistaan kauniimpia - ne ravitsevat ja suojaavat ihmisiä, sekä toimivat tärkeänä rakennusmateriaalina. ”Juurillaan puu ottaa vettä maasta, oksillaan tavoittelee taivasta ja ikuisuutta, toimien siten maailman akselina” (Bruce-Mitford, 1996, 44). Elämän puuksi kutsuttu ja monien kulttuurien muinaisessa taiteessa ja tarustossa kuvattu puu maan ja taivaan yhdistäjänä on universaali symboli, joka on mielletty itsen ja muiden todellisuuksien sillaksi. Mytologian sanakirjan (2000, 145) mukaan Maailman puu tai Maailmanpatsas (Axis Mundi) on ”kosmografinen, maailman kuviteltuun rakenteeseen liittyvä, laajalle levinnyt käsitys patsaasta, puusta tai vuoresta joka kohoaa maailman keskustasta ja yhdistää taivaan ja maan” (Honkala (toim.) 2000, 145). Seuraavissa eriaikaisissa Elämän puu -taide-teoksissa Assyriasta ja Tiibetistä (Kuviot 9-10) kiteytyy Elämän puu -taidetta tutkineen Roger Cookin (1975, 34) idea siitä, että kaikki elämä syntyy ja sitä ylläpidetään keskustasta, jota puu symboloi (Cook 1975, 34).

Kuvio 9. Kuningas Ashurnasirpal II ja siivekäs jumala palvovat Elämän puuta. Alabasteri reliefi, Nimrud, Neo-Assyria, 900 e.a.a. (Cook 1974, 36.)

Kuvio 10. Jumalien kokous maailman keskuksen Elämän puussa. Puu kohoaa alkuvesistä, josta kaikki syntyy. Tanka-maalauk, 1800-luvun alku ?. (Cook 1975, 53.)

Keskuspuu, tai esimerkiksi saamelaisilla pylväs, yhdistää kaikkeuden kolme kerrosta: maanpäällisen osan "aliseen ja yliseen", niin kuin Suomessa on ollut tapana sanoa.

Taivaassa puun on ajateltu olevan kiinni auringossa, tai yleisimmin Pohjan tähdessä ja maapallon tekevän kiertoliikkeensä juuri tämän akselin ympäri. Elämän puu on siis kuvitteellinen, monessa kulttuurissa esille tullut maailmankaikkeuden keskeisin "rakennuspalikka", jonka myytti liittyy kiinteästi ihmiskunnan haluun selittää mistä mikin on tullut. Idean uskotaan olevan peräisin 3000–4000 vuotta e.a.a. (Cook 1975, 9).

3.1.1 Paratiisi ja elämännektari – tarinoita Elämän puusta

Ritva Kovalainen ja Sanni Seppo ovat kirjoittaneet upeasti kuvitetun teoksen *Puiden kansa* (1997), jossa he kutsuvat metsiämme "vihreäksi kullaksi" ja muistuttavat puista, jotka ovat joskus olleet kuin jumalia. He ovat tutkineet eritoten suomalaisten suhdetta puihinsa ja löytäneet yllätyksellisen suuren tapojen ja uskomusten kirjon, josta on edelleen kaikuja esimerkiksi paikkojen nimissä ja tarinoissa – mutta puiden suoranainen kunnioittaminen on nykyihmiseltä unohtunut. (Kovalainen & Seppo 1997, 10.) Esittelen seuraavassa lyhyesti meillä ja muualla Elämän puuhun tai muihin tärkeisiin puihin liitettyjä myyttejä, avaten näin mahdollisimman monipuolisesti puun muodon ja symboliikan inspiroimia käsitteitä.

Suomessa, sen lisäksi että tiettyjen puiden juurella on muistettu luonnon haltioita lahjoin, ne ovat olleet tärkeitä muistuttajia kohtalonyhteydestä ja näin toimineet yhdistäjänä esi-isiimme. Alla olevassa kuvassa (Kuvio 11) on Saarikosken sukupuu, mahtava mänty jonka annetaan kasvaa rauhassa – kerrotaan että kun suvusta kuolee isäntä, myös puusta putoaa oksa (Kovalainen & Seppo 1997, 126). Kerron lisää pyhistä lehdoista, joiden voidaan ajatella liittyvän kiinteästi suomalaiseen perinteeseen, luvussa 3.1.3.

Kuvio 11. Saarikosken sukupuu, Kauhava, 1996. (Kovalainen ja Seppo 1997, 127.)
Suomalaisen esi-isiin liittyvän puuperinteen mukaisesti myös monissa muissa kulttuureissa Elämän puu tai -pylväs on ymmärretty tienä, jonka kautta ihmiset siirtyvät näkyvästä näkymättömään. Ympäri maailmaa on rakennettu siitä muistuttavia keskuspuita tai -pilareita rakennuksiin, ja jotkut niistä ovat myös toimineet shamaanien konkreettisine tai kuvitteellisina ”tikkaina” ylempiin todellisuuksiin siirryttäessä (Chevalier & Gheerbrant 1969, 1027.) Alla (Kuviot 12–14) on esimerkkinä kuva intialaisen rakennuksen keskusrakennelmasta, jonka kaiverukset kuvastavat Elämän puussa virtaavaa mahlaa; australialaisen Arunta-heimon pyhästä pylväästä, jota kannetaan aina mukana; sekä islamilaisesta rukousmatosta, jonka kuvana on Elämän puu muistutuksena paratiisin puutarhasta, johon hyvän muslimin on luvattu pääsevän (Cook 1974, 67, 117,61.)

Kuvio 12. Intian keisari Akbarin rakennus, jonka keskuspylväs on omistettu Elämän puulle. Diwan-i-Khas, Fatehpur Sikri, 1500-luku. (Cook 1974, 67.)

Kuvio 13. Australialainen Alchipa -heimon edustaja muistuttaa jumalan tiestä maasta taivaaseen kiipeämällä pyhään pylvääseen. Valokuva *The Arunta*, Spencer ja Gillen, 1927. (Cook 1974, 117.)

Kuvio 14. Islamilainen rukousmatto, jonka Elämän puun ja paratiisin puutarhan yhdistävän kuvan päälle muslimi polvistuu rukoilemaan. Soumak matto, Kaukasus 1700-luku. (Cook 1974, 61.)

Erityistä Elämän puu -tarinoissa, verrattuna perinteisiin maailman keskusvuoresta tai -pylväästä, on se että puu on mehevä ja tuore, kuten esimerkiksi Raamatusta tuttu puu keskellä paratiisia (Honkala (toim.) 2000, 145). Muihinkin perinteisiin Elämän puusta liittyy paratiisimainen ympäristö, virkistävine lähteineen ja hedelmineen, useasti kuvaten ihmiskunnan alkuaikaa, jolloin ihmisten ja jumalien ajateltiin elävän yhdessä (Kovalainen & Seppo 1997, 22). Puussa kohiseva hunaja tai mahla, jota kutsuttiin ”elämän

nektariksi”, teki juojastaan kuolemattoman. Tässä (Kuvio 15) antiikkisessa egyptiläisessä seinämaalauksessa on kuvattuna puun jumalatar, joka kaataa tätä Elämän puun maan syvyyksistä ylös vetänyttä mahlaa kuolleille, jotka kuolemassaan saavat ikuisen elämän (Cook 1975, 41).

Kuvio 15. Antiikin Egyptissä Elämän puuta kuvasti viikuna sykamori -puu. *Sykamorin jumalatar toivottaa kuolleet tervetulleiksi*, Panehsyn hauta, Theba, 16-14 vuosisata e.a.a. (Cook 1974, 41.)

Yleisemmällä tasolla puu symboloi jatkuvassa kehityksessä ja kiertokulussa olevaa elämää - onhan sen syksyllä pudottamat lehdet, talvinen alastomuus, kevään hiirenkorvat ja kesän vehreys aina ympärillämme. Puussa yhdistyy myös neljä elementtiä: vesi sen sisällä virtaavassa mahlassa, maa juurakossa, ilma lehdissä ja tuli joka puun avulla syttyy (Chevalier & Gheerbrant 1969, 1027). Ollessaan myös yhdistäjänä maan ja taivaan välillä se kuvastaa elämän kipinää sekä hedelmällisyyttä (Kuvio 16). Yksinkertaisimmillaan juuri vuodenvieritys, yhdistäjänä olemisen ja kaikki puun luonnolliset muutokset osoittavat sen ainutlaatuisuutta Elämän pilarina.

Kuvio 16. Erityislaatuisessa italialaisessa freskossa, 1200-luvulta, on viety ”Hedelmällisyyden puu” -myytti symboliselta tasolta konkreettiseksi: keskuspuuhun on maalattu monia peniksiä ja kiveksiä, joihin ihmiset yrittävät kajota. Massa Marittima, 1265.

3.1.2 Elämän Puu taivaan, sielun ja selkärangan tukipilarina

Varhainen kuva kaikkeudesta on käsitys ympyrän muotoisesta tai ilmansuuntien mukaan kahdeksannurkkaisesta maasta, jota peittää korkea taivaskatto. [--] Tähtitaivaan liike Pohjantähden ympärillä herättää mielikuvan taivaannaulasta tai -navasta, jossa liikkuva taivaankupu on kiinni, kuin niitattuna. (Kovalainen & Sepo 1997, 21.)

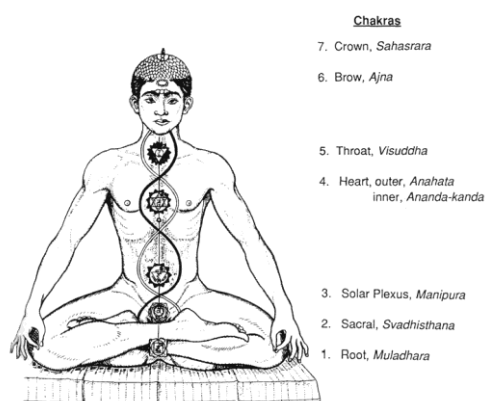
Ei ole siis ihme että tämän kuvitellun navan kohdalle ja siitä alas ulottuen on kuviteltu maailman puu, pylväs tai vuori, joka ikään kuin kannattelee taivasta, estäen sitä romah- tamasta. Puu luo siis fyysisten lehviensä lisäksi suojaa myös universaalilla tasolla. Mut- ta on myös esitetty että Elämän puun idea olisi lähtöisin ihmisen sisäisistä prosesseis- ta. Esitän tämän osion lopuksi ajatuksia siitä, miten psyykeemme ja fysiikkamme ovat yhteydessä puu-symboliin. Tämä tuo mielestäni mielenkiintoisesti esille vielä yhden näkökulman puun visuaalisten interpretaatioiden luonteeseen.

C.G.Jungin mukaan unessa nähty puu symboloi itsen kuvaamista kasvuprosessissa ja näki että se esiintyi esimerkkinä yksilöllistymisen prosessista (Cook 1974, 32). Alla olevassa kuvassa (Kuvio 17) englantilainen mystikko William Law esittää Jungin idean puusta psyykeen kasvun symbolina seuraavasti: ihmisen henkisen ja psykologisen kasvun juuret lähtevät piilotajunnan pimeydestä, johon heijastuu valonsäde tajunnan ”paratiisista” - matkaamalla kokemuksen ja kärsimyksen läpi tämä valo avaa tietä kor- keammalle tajunnalle ja valaistukseen (Cook 1975, 32).

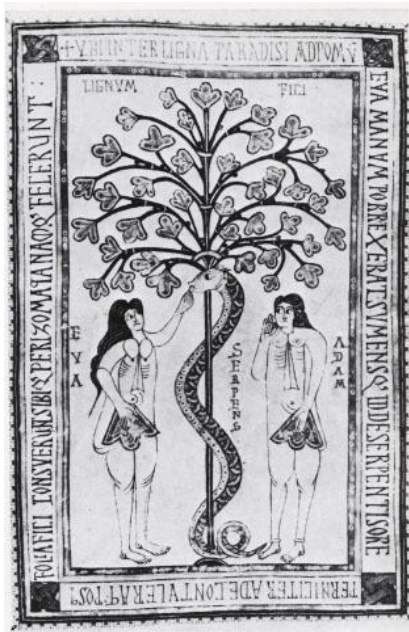
Kuvio 17. *Tree of the soul*, William Law, teoksesta *The works of Jacob Behmen (boehme)*, Lon- don, 1764-81. (Cook 1974, 32-33.)

Filosofian tohtori Irma Korte taas on tutkinut teoksessaan *Samaanin Sampo* (2007) shamaanin sisäisiä prosesseja tämän matkatessa yli- ja alitajuntaansa. Korte etsii yhteyshohtia nykypäivän ihmisen kokemuksiin ja vertaa suomen kansan tapoja mm. intialaiseen joogaperinteeseen. Hän uskoo Maailmanpuun tai -patsaan olevan ”projektio ihmisen sisäisistä tuntemuksista: patsas on energiapuun runko eli suurten energiakanavien kuva” (Korte 2007, 75). Niin intialaisessa perinteessä kuten suomalaisessakin, tosin ei niin ilmiselvästi, on keskeistä oppi energiavirroista, joiden ajatellaan kulkevan ihmisen sisällä. Alla (Kuvio 18) on esimerkkinä intialainen neurosysteemiä esittävä kuva. Tässä yhteydessä ihminen nähdään kuin pienoiskuvana koko universumista: selkäranka muodostaa Elämän puun rungon akseliksi tajunnan taivaan ja alaruumiin muodostaman maan välille. Niin kutsuttu elämän energia, jota Intiassa ja muuallakin kuvataan kääremäisenä, virtaa maasta kohti korkeampaa tietoisuutta: otsan ”kolmatta silmää”, Pohjan tähteä. Näiden esitysten valossa Elämän puun idea taivaan ja maan tai hengen ja materian yhdistäjänä on siis läsnä meissä, selkärangassamme koko ajan.

Kuvio 18. Ihmisen kolme suurta energiakanavaa ja energiakeskukset intialaisen, länteenkin levinneen perinteen mukaan. Energia virtaa alimmaisesta ”juurikeskuksesta” ylimmäiseen ”kruunukeskukseen”.

Nähdäkseni ajatus käärmeestä yleismaailmallisena elämän energian vertauskuvana on Elämän puu -symboliikan tutkimukselle tärkeä, sillä se esiintyy usein myös Elämän Puu -taiteessa. Usein käärme on kietoutunut Maailmanpuun rungon ympärille, kuten esimerkkitaideoksissa (Kuviot 19–20), samalla tavalla kuin intialaisessa perinteessä energia kulkee kierteillä ihmisen ”keskuskanavan” ympäri. Sen voi ajatella myös olemuksellaan muodostavan Elämän Puun eteeriseen maailmaan voimakkaan kontrastin ja sillä onkin usein silminnähten symbolinen tehtävä – heräsiväthän Raamatun mukaan Aatami ja Eevakin ”eloon”, oikeaan elämään, vasta käärmeen johduksesta.

Kuvio 19. Eeva ottaa hedelmän käärmeen suusta ja astuu näin viattomuuden ajasta oikeaan elämään. *Codex vigilanus*, San Lorenzo del Escorial, Espanja. (Cook 1974, 113.)

Kuvio 20. Intialainen *Elämän ja tiedon puu*, jonka latvassa valvoo sykerölle asettautunut viisipäinen käärme. Pronssipatsas, Intia, Vigayanagar kausi 1336-1546. (Cook 1974, 50.)

Maailman tukipilari, keskuspuu, paratiisin elämän antaja, yhteys toisiin maailmoihin, elämän kiertokulusta ja vainajista muistuttaja – Elämän puu esiintyy useissa myyteissä, samalla kun sen uskotaan saavan voimansa ihmisen energiavirroista. Tämän taustan kautta voimme nähdä että puuhun symbolina on ladattu paljon historiaa ja uskomuksia, joita ei nähdäkseni voi ohittaa jos sen haluaa valita liikemerkikseen. Luvussa 3.1.4 lähden selvittämään Elämän puun yhteyskohtia nykypäivän visuaalisissa valinnoissa.

3.1.3 Pyhä lehto

Jokainen uhripuu on kuin kuva maailmanpuusta. Kuten maailmanpuu, myös uhripuu toimii välittäjänä ihmisten ja jumalien sekä elävien ja kuolleitten välillä. (Kovalainen & Seppo 1997, 110.)

Elämän puun tarkastelun jälkeen tunsin tarpeelliseksi vielä avata lehdon historiaa ja tematiikkaa paikkana. Suomalaisessa muinaisuskossa, jota Lehto - Suomen Luonnonuskontojen yhdistys ry:n jäsenienkin keskuudessa itseään suomenuskoisiksi kutsuvat edelleen jossain muodoissaan tunnustavat, juuri lehdot ja metsiköt olivat palvontapaikkojen näyttämöinä. Tutkija Julius Krohn tutki "Suomen suvun pakanallisia jumalanpalveluksia" 1880-luvulla ja hänen luennoistaan koostetussa kirjassa selostetaan mo-

nista erilaisista pyhistä lehdosta ympäri Suomea, Lappia, Karjalaa, Siperiaa ja Viroa. Krohnin (1894, 16, 18–19) mukaan yleisimpiä näyttivät olleen kylien ja lähialueiden yhteiset, usein mäellä sijainneet uhrilehdot, joissa luontoon, metsästykseseen ja maanviljelyyn liittyville jumalille käytiin uhraamassa. Usein lehdot olivat aidattuja ja niihin sisälle menemiseen liittyi sääntöjä ja se oli usein mahdollista vain tiettyinä juhla- tai rituaalipäivinä. Lehdon sisällä, puiden siimeksessä saattoi olla tarkassa järjestyksessä esimerkiksi uhrialttareita, pöytiä juhla-ateriaa varten, tulisijoja ja nimettyjä paikkoja, joihin eläinten kallot tai nahkat jätettiin. (Krohn 1894, 16, 18–19.)

Krohn (1894, 42) muistuttaa että myös pienempiä ja henkilökohtaisempia lehtoja oli ja myöhemmin, luultavasti kristinuskoisten vainon tähden, yksittäiset puut syrjäyttivät lehdot rituaalien paikkana. Toinen uhrilehdon, ”uhrikarsikon” tai yksittäisen ”pitämyspuun” tehtävä oli muistuttaa vainajista, joiden palvonta oli yleistä. Kun joku kuoli, karsittiin, koristeltiin tai muuten merkittiin puu lehdosta tai oksa ”esivanhempainpuusta” (Krohn 1894, 36-37). Vielä 1800-luvun lopussa lehtoja kunnioitettiin, vaikkei siellä uhrimenoja enää laajalti pidettykään – puita ei niistä saanut hakata, eikä edes oksia karsia (Krohn 1894, 21). Alla kuvat aidatusta uhrilehdosta sekä karsikkopuusta (Kuviot 21 - 22).

Kuvio 21. Valokuva vanhasta uhrilehdosta, johon on myöhemmin sekoittunut ortodoksisia perinteitä. Haikola, Vienan Karjala, 1995 (Kovalainen & Seppo 1997, 45).

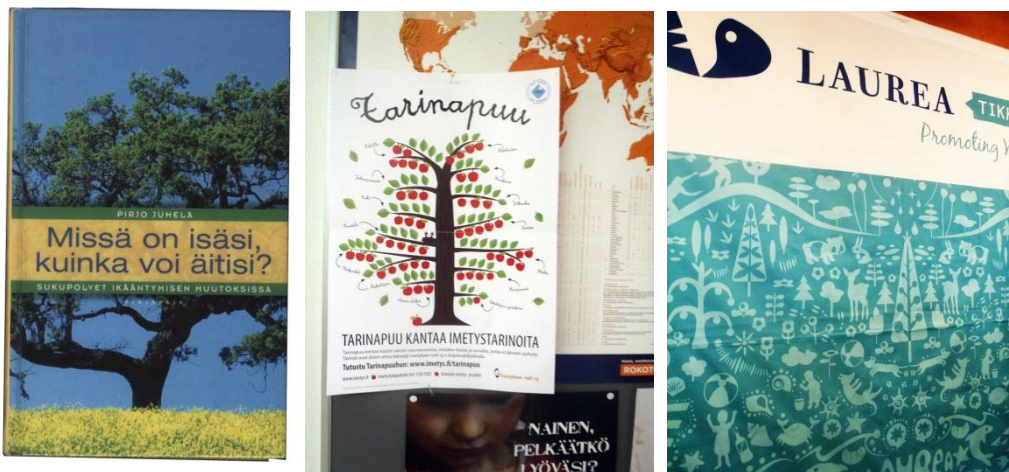
Kuvio 22. Nuutisen suvun karsikkopuu, Juuka, 1996 (Kovalainen & Seppo 1997, 102).

Metsät ja niiden pyhät lehdot ovat siis Suomessa toimineet pyhättöinä, samalla tavalla kun nykyään ajatellaan kirkkoa tai temppeleitä. Vaikka niitä ei paikkoina enää tunnistettaisi, voin uskoa että niiden vaikutus historiassamme on jättänyt jälkensä niin metsiim-

me kuin kansan muistiimme. En tiedä montaakaan suomalaista, joka ei allekirjoittaisi yksinkertaisia lausuntoja: ”metsää täytyy kunnioittaa” tai ”mene metsään kuin kirkkoon”. Kansamme on kasvanut kunnioittamaan luontoa ja arvostamaan sen parissa vietettyjä hetkiä, tämän voi mielestäni aistia edelleen kaupunki-ihanteisena ja digitalisoituneena aikana. Seuraavassa luvussa aloitan nykypäivän Elämän Puu -tutkiskelun käymällä läpi arkipäivän esimerkkejä sekä tarkastelemalla suomalaisia liikemerkkejä ja tunnuksista, jotka ovat saaneet inspiraationsa puusta.

3.1.4 Elämän Puu vuonna 2012

Katsoessani nyt ympärilläni pääkaupunkiseudun urbaanissa miljöössä, ei puu-aiheita tarvitse kauan etsiä. Kirjastossa eteeni tulleen kirjan kannessa on selkeä Elämän puu (Kuvio 23), neuvolan ilmoitustaululla on imetystarina -sivustoa mainostava ”tarinapuu” (Kuvio 24) ja naapuriammattikorkeakoulun seinälakanassa monimuotoisuutta kuvaavat elementit keskittyvät yhden keskuspuun ympärille (Kuvio 25).

Kuvio 23. *Missä on isäsi, kuinka voi äitisi? Sukupolvet ikääntymisen muutoksessa* -kirjan kannessa on ylväs ja monihaarainen puu, joskin se on valittu Suomen ilmasto-eksoottisemmasta ympäristöstä. Kuvituskuvana Elämän puu puolustaa paikkaansa sukupolvista kertovassa kirjassa hyvinkin luonnollisesti.

Kuvio 24. Internet-sivustoa mainostavan posterin otsikkona on ”Tarinapuu kantaa imetystarinoita” ja puun oksille on kerätty esimerkkitekstejä imetysajan erilaisista hetkistä.

Kuvio 25. Laurea-ammattikorkeakoulun imagoa mainostavassa seinälakanassa sadat kuvat ovat kerääntyneenä yhden puun ympärille.

Näissä yhteyksissä puuta ei ole valittu sattumalta, vaan se on tuntunut juuri oikealta tavalla kertoa sukuhistoriasta, koota kohtaloita ja esiintyä maailman keskuksena – eli

Kuvio 27. Tapiola-ryhmän vanha liikemerkki sekä uusi logo kahdessa muodossaan.

Säästöpankin uusi liikemerkki (Kuvio 28) on selkeästi vankkarunkoinen lehtipuu. Vanhempi liikemerkki vuodelta 1971 sen sijaan on moniselitteisempi – siinä voisi ajatella yhdistyvän jotkin kolme voimaa; esimerkiksi elämän, eli tässä tapauksessa säästämissä kolme siementä rahapuussa. Liekö sattumaa että Säästöpankin uudet värit ovat Tapiolan kanssa hyvin samanlaiset – ehkä vihreää, metsäistä elämää halutaan virallistaa kaupunkimaisella harmaalla.

Kuvio 28. Säästöpankin uusi logo täältä vuosituhanelta sekä oikealla alkuperäinen liikemerkki mustavalkoisena.

Luvussa 2.3.2 esittämieni luonnonuskontojen yhdistysten tunnuksiin (Kuviot 7-8) verrattuna, lukuun ottamatta Kulttuurirahaston juurellista tunnusta, nämä ovat yksinkertaisempia ja selkeämpiä. Kuitenkin, mikä näille liikemerkeille on yhteistä - vakaus, keskitetty asema, symmetrisyys – kielii yhteydestä Elämän puuhun. Tuntuksikin erikoiselta että näitä suunnitellessa olisi mietitty esimerkiksi tiettyä pihalla seisovaa pihlajaa, tai mitä tahansa yksittäistä puuta, vaan inspiraationa on selkeästi ollut puiden esikuva riisuttuna ajasta ja paikasta – ehkä juuri Elämän puu. Yhdistävänä, melkein tylsän arvattavana tekijänä on myös vihreä väri. Toisaalta esimerkiksi punainen puu voisi tuoda mieleen liian harhaanjohtavia ajatuksia.

Edellisissä ensimmäiseksi löytämässäni esimerkeissä puun on omaksunut pankki, vakuutusyhtiö ja rahasto – koviin, taloudellisiin arvoihin keskittyneet konsernit. Yhteyskohdian löytäminen Elämän puuhun liitettyyn symboliikkaan ei ole helppoa, vaan näyttää että suojeleva ja kotoisa – toisaalta tuulessa huojuva ja materiaalina käytettävä puu muuttuu Suomessa liikemerkiksi helpoimmin vahvojen, tulevaisuudestaan varmojen yritysten käsissä. Seuraavassa kappaleessa esittelemäni puutunnukset englanninkielisistä maista tuovat esille monipuolisempia puuhun liitettyjä ajatuksia.

3.1.5 Puu maailmalla

Saadakseni jonkinlaisen yleiskuvan Suomen ulkopuolisella tunnuskentällä tällä hetkellä vallitsevasta visuaalisuudesta, jonka voidaan olettaa saaneen inspiraationsa luvussa 3.1 esittelemäni Elämän puu -symboliikasta, päätin tehdä Google-haun hakusanalla ”tree of life logo”. Sain yli 1300 000 000 kuva-löytöä toinen toistaan ylväämmistä logoista, joissa keskuspuu on pääelementtinä, ja yleensä myös yhdistyksen tai yrityksen nimessä on ”Tree of life”. Kerään tähän muutamia esimerkkejä tulevaa tunnuksensuunnitteluprosessiakin varten (Kuviot 29–33). Tämän haun tarkoituksena ei ollut tehdä tarkkaa selvitystä yhteisöistä, jotka ovat ottaneet puu-symbolin omakseen, vaan nähdä miltä ensisilmäyksellä (englanninkielisen) maailman Elämän puut näyttävät ja minkä tyyppisiin teemoihin ne on yhdistetty.

Olen valinnut ensimmäisten tuhansien logojen joukosta tähän tarkasteluun mukaan mielestäni visuaalisesti sekä yhteydellisesti mielenkiintoisimmat tunnukset. Seuraavissa kuvakoosteissa (Kuviot 29–33) olen jaotellut niitä teemallisesti. Mukana on muutamman suurehkonkin instituution tunnus, mutta suurin osa poimimistani sekä poimimatta jättämistäni tunnuksista kuuluvat pienille yhdistyksille ja yrityksille, kuten vaihtoehtoista lääkitystä edistävä kauppa, kristillinen päiväkotikoti, raskaushypnotisoija ja kirjafestivaali. Kaiken kaikkiaan tärkeimmiksi yhteisöjä yhdistäviksi teemoiksi nousi terveys ja hyvinvointi, oppiminen, uskonnollisuus sekä kulttuuri ja luovuus.

Seuraavat tunnukset (Kuvio 29) ovat graafisen selkeitä ja kaikki lähes symmetrisiä. Ilman nimiä on vaikea sanoa minkälaisia yhteisöjä ne edustavat, mutta mielestäni selvää kuitenkin on, että merkit ovat tulleet valituiksi niiden selkeyden ja tasapainoisuuden takia. Elämän puuna ne seisovat yhtä lukuun ottamatta keskitettyinä ja kantavat oksillaan mahdollisesti kuvaamiensa yhteisöjen arvoja. Pyöreys nousee näissä ja myös myöhemmin esitellyissä tunnuksissa yhdeksi tärkeimmäksi yhdistäväksi muodoksi.

Kuvio 29. Kuvakooste graafisista Elämän puu -liikemerkeistä

Edellisiä merkkejä käsintehdynoloisempina nämä tunnukset (Kuvio 30) liittyvät vahvemmin maailmanpuuteemaan juurten läsnäololla. Tuntuukin olevan yleistä että halutessa kuvata juuri tuota myyttien Elämän puuta, myös sen näkymätön osa, juuret ovat yhtäläillä tärkeässä osassa kuin latvusto. Nämä esimerkit edustavat kaikki taide- tai kulttuuriteemaisia yhteisöjä tai -tekijöitä ja niiden orgaaninen muoto alleviivaa käsillä tekemistä, samalla kun puu ja pyöreä muoto nostavat ne jollain tavalla kokoaviksi, yhteisöllisiksi merkeiksi.

Kuvio 30. Kuvakooste käsintehdynoloisista tunnuksista

Seuraavat tunnukset (Kuvio 31) ovat mielestäni otantani mielenkiintoisimmat, sillä niissä yhdistyy ihmisen biologia puun muotoon, näin ne vahvistavat luvussa 3.1.2 esittämiäni huomioita ihmisen niin kutsutun elämän energian yhteydestä Elämän puuhun. Ensimmäisessä vasemmalta on oksiston sijasta sormenjälki, seuraavan tulkitseen kuvaavan jonkinlaisia hermostoja, kolmannessa on kuin ihminen palasina sydän hehkuen (*transplantation* = elinsiirto) ja viimeisessäkin on kuvattuna energiakanavia tai verisuonia sekä soluverkostoa. Näissä esimerkeissä valitut tavat visualisoida Elämän puu lielee suoraan yhteydessä yhteisön toimintaan, toimien näiden kahden teeman yhdistävinä, oivaltavina symbolisina tunnuksina.

Kuvio 31. Kuvakooste tunnuksista, joissa on yhteys ihmisen biologiaan

Seuraavissa tunnuksissa (Kuvio 32) taas on otettu puu kuin ylimääräiseksi, omaa idea vahvistavaksi elementiksi. Toki Elämän puu näkyy selkeästi myös nimessä, mutta alueet – elämänvalmennus, hieronta, kristillinen päivähoido sekä koulu, datafirma ja lääketiede – joilla nämä yhteisöt liikkuvat eivät ole suoranaisesti yhteydessä Elämän puun arkaaiseen symboliikkaan, verrattuna esimerkiksi edelliseen koosteeseen. Voikin olettaa että tämänkaltaiset yhteisöt ikään kuin käyttävät (Elämän) puun kannattelevaa ja virkistävää olemusta lisäarvona omaa visuaalista identiteettiä rakentaessaan.

Kuvio 32. Kuvakooste tunnuksista, joissa Elämän puu on valittu lisäarvoksi

Viimeisenä halusin otannastani poimia kaksi mielestäni erityisen hyvää esimerkkiä (Kuvio 33) Elämän puu -teemallisista tunnuksista. Vasemmanpuoleisessa on punaisen-oranssi puu, josta lehdet näyttää jo syksyn myötä pudonneen, mutta väriloisto ikään kuin leijailee edelleen oksiston takana. Kyseessä on tuhkaukseen erikoistunut hautaus-toimisto, jolla on graafisessa mielessäkin hyvin onnistunut tunnus. Kuten luvussa 3.1 esitin, puuhun liitetään monissa kulttuureissa elämä ja kuolema, kaiken kiertokulku – tämä Maailmanpuu näyttää yhden hetken tuosta kierrosta, syksyn ja energian ehtymisen. Toinen esimerkki jatkaa hieman samalla teemalla, kertoen sukupuusta, sukupolvien jatkumosta. Elämän kerroksellisuus on kuvattu oivaltavasti nais- ja mieshahmoilla. Puuksi on valittu kuusi, joka muiden poimintojen valossa on ainoa laatuaan.

Kuvio 33. Kaksi esimerkkiä mielenkiintoisista Elämän puu -tunnuksista

3.1.6 Elämän puu –tarkastelun tulokset

Olen edellisissä luvuissa esittänyt erilaisia (Elämän) puuhun liitettyjä symbolisia teemoja sekä monenlaisia visuaalisia representaatioita puusta. Näin olen halunnut tuoda

mahdollisimman monikerroksellisesti esille ideoita ja taustatietoutta Lehto – Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tulevaa tunnusta varten. En halunnut tiukasti rajata tutkimustyötäni, sillä halusin sen laajenevan luonnollisesti, kuten missä tahansa taustatutkimuksessa kävisi. Samalla, kuten alussa esitin, halusin että tämä osuus toimisi esimerkkinä muistutuksena siitä, että kaikilla muodoilla, kuvioilla, kuvilla, symboleilla ja ideoilla on sekä historiansa että nykypäivän vastineensa.

Elämän puun tapauksessa siihen liitetyt teemat, kuten esi-isät, hedelmällisyys, elämä ja kuolema vaikuttanevat ihmiseen mentaalisisella ja primaarisella tasolla. Sen käyttäminen yhdistyksen tai yrityksen tunnuksessa tulisi mielestäni siis olla tarkoin harkittua. Toisaalta taitavasti suunniteltu tunnus Elämän puun universaalisten teemojen ympärille voi näyttäytyä vahvana valintana ja se kestänee hyvin aikaa, eikä sen arvolutaus heikkene iän myötä. Mielenkiintoista on, että esittämäni tunnukset ja niiden edustamat yhteisöt eivät liity, luukuun ottamatta Tapiolan metsävakuutuskauppaa, suoranaisesti metsään tai puihin, niissä kaikissa siis puu edustaa yhteisön itselleen määrittelemiä arvoja tai rakenteita.

Lehto ry:n tulevan tunnuksen kannalta tärkeitä konsepteja, jotka haluan tästä osasta taustatarkastelua ammentaa ovat: pyhyys, jatkuvuus, maailman rakenne ja perinteisyys. Myös pyöreä muoto vaikuttaisi olevan hyvä pari puu-symbolin kanssa; se alleviivaa vuoden kiertoa, jatkuvuutta ja jumaluutta, kuten luvussa 2.1 jo analysoin. Elämän puun käyttäminen Lehdon tunnuksessa olisi mielestäni perusteltua, sillä sen jäsenet yleisesti ottaen uskovat ja pitävät tärkeinä Maailmanpuun edustamia ajatuksia elämän kiertokulusta, vuodenkierrosta ja sen toimimisesta tienä ”ylisiin ja alisiin”.

Keräämäni esimerkit puu-representaatioista toivat monipuolisuutta puun taipumisesta erilaisiin muotoihin ja käyttöyhteyksiin. On inspiroivaa nähdä tunnuksissa hyvin erilaisia puita, orgaanisista neliömäisiin ja suorarunkoisista kaartuvaisiin. Toiset ovat selkeästi puita, toiset arvattavissa sellaisiksi. Puun hahmo kuitenkin pitää pintansa ja hyvinkin minimalistiset versiot, kuten Tapiolan ja Säästöpankin merkeissä (Kuviot 27-28) puolustavat paikkaansa tunnusmetsässä. Lehto ry:n tunnustakin varten on symbolisten konnotaatioiden lisäksi hyvä muistaa puun monet mahdolliset visuaaliset olomuodot.

3.2 Kysely ja keskustelufoorumi Lehto ry:n jäsenien mielipiteistä

Tässä toisessa taustaselvitysosuudessa etenen temaattisista tarkasteluista tähän päivään, asiakkaaseeni ja käytännön odotuksiin Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n uudelle tunnukselle. Miettiessäni millä tavalla saisin 250-jäsenisen yhdistyksen monenkirjavat äännet kuuluville, päädyin laatimaan kyselyn, jolla kartoittaisin mielipiteitä tunnuksesta ja siihen liittyvästä mielikuvasta itse Lehto ry:stä. Kuten luvussa 2.2.2 totesin, ryhmäidentiteetin koherenttius on tärkeää järjestöviestinnässä ja niinpä tunsin tärkeimpänä kartoittaa sitä tunnelmaa, jonka Lehto jäsenilleen luo – minkälaisia tunteita järjestö herättää, mitä assosiaatioita siihen liitetään, minkälainen jäsenidentiteetti muodostuu? Tämän lisäksi pidin myös tärkeänä kysyä mielipiteitä Lehdon vanhasta logosta.

David Dabnerin (2004, 110–111) mukaan suunnittelija ei työskentele tyhjiössä, vaan sen lisäksi että on muistettava, että kaikki valmiit työt tulevat näkyville ainakin jonkinlaiselle joukolle ihmisiä, on suunnittelijan myös tiedettävä, mitä tämä yleisö haluaa nähdä. Hyvän työn täytyy kommunikoida ihmisten kanssa, ei vain näyttää hyvältä. Yksi tapa selvittää mitä kohdeyleisön mielissä liikkuu on tehdä taustakartoitus esimerkiksi kyselyn avulla. Kun on tiedossa asiat, joista vastaajat pitävät tai eivät pidä, on helppo karsia suunnittelutyön mahdollisia lähestymissuuntia. (Dabner 2004, 110-111.) Seuraavissa luvuissa esittelen laatimani kyselyn kysymykset, sekä kokoan vastauksen yhteen teemallisesti ja pohdin niiden laadullista antia. Kysely saateteksteineen on myös liitteenä (Liite 2). Kyselyn lisäksi käytin aineistonkeruuvälineenä Facebook-ryhmää, jonka keskustelun kulkua ja tuloksia käyn läpi luvussa 4.3. Näissä yhteyksissä vastaajat ja keskustelijat, joiden ajatuksia tulen tekstissäni lainaamaan, käyttävät vanhasta ja tulevasta tunnuksesta yleisimmin yleiskelisempää ilmaisua logo.

3.2.1 Mielipidekyselyn kysymykset

Tarkoitukseni oli valitsemieni kysymysten avulla paljastaa vastaajien asenteita ja näkökantoja tunnepohjalta, niinpä kysymykset on jätetty verrattain avoimiksi, jotta vastaajaa ei rajoitettaisi liikaa. Odotin vastausten yksinkertaisesti tuovan minulle laajemman kirjon mielikuvia Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:stä kuin mihin olisin yhden pään voimin yltänyt. Kysymyksiä on vain neljä, eivätkä ne ole kovin pitkiä, joten ajattelin niiden näin muodostavan matalan kynnyksen vastaamiseen. Tavoitteenani oli saada kokoon vastaukset kymmeneltä Lehdon jäseneltä tai muuten asiasta

kiinnostuneelta. Lukumäärä oli työni laajuuden puitteissa mielestäni riittävä monipuoliseen vastausten kirjoon, muttei liian suuri, jotta hukkuisi mielipiteiden mereen. Etukäteen ajattelin koostaa vastaukset suosituimmuus järjestyksessä ja nostaa esille omasta mielestäni mielenkiintoisimpia yksittäisiä ajatuksia – järjestäen ne näin tunnuksen suunnittelutyöni avuksi. Seuraavassa esittelen jokaisen kysymyksen yksitellen, sekä ajatuksiani niiden taustasta sekä mitä vastauksilta odotin:

1. Vanha logo. Lehdon vanha, 1997 suunniteltu logo on jäänyt ajan saatossa pois käytöstä, mutta se on edelleen virallisesti Lehto Ry:n tunnus. Mitä ajattelet vanhasta logosta? mistä pidät siinä, missä olisi parantamisen varaa? kuvastaako se mielestäsi hyvin Lehto ry:n henkeä?

Ensimmäinen kysymys on hyvin selkeä ja odotin saavani siihen myös selkeitä henkilökohtaisia vastauksia. Tärkeätä olisi että vastaajat toisivat esille sekä hyvät että huonot puolet. Myös kohtaa Lehto ry:n hengestä pidän hyvin mielenkiintoisena ja odotin sen nostavan pinnalle visuaalisen identiteetin taakse meneviä ajatuksia.

2. Värit. Mitkä värit tulevat mieleesi kun ajattelet Lehto Ry:tä? Haluaisitko tuoda palettiin joitakin uusia värejä?

Uskon että vastaajille ei tule tästä kysymyksestä ensimmäisenä mieleen vanhan logon värit vaan eritoten internetsivujen ja muutenkin luonnossa vallitsevat vihreän eri sävyt; niinpä toisessa kohdassa annan tilaa kaikille uusillekin väreille.

3. Asiasanat. Kerro Lehto sanoin - keksi ainakin viisi sanaa, jotka kuvastavat Lehto Ry:tä ja kaikkea mitä se edustaa?

Tällä kohdalla on tarkoitus hakea niitä tunteita ja henkilökohtaisia ajatuksia, joita jokainen Lehtoon yhdistää. Toisaalta se tuonee mieleen myös Lehtoon ryhmänä ja ryhmähengestä kumpuavia laatusanoja. Odotan saavani kimpun idearikkaita sanoja, adjektiiveja ja substantiiveja, joista voin ammentaa logon mielikuvasuunnittelussani.

4. Ehdotukset. Onko sinulla muita toivomuksia logon suhteen? Voit kirjoittaa vapaasti, tai linkittää esim. mitä tahansa kuvia, jotka mielestäsi kuvastavat Lehdon henkeä.

Viimeinen kohta jättää vapaan sanan vastaajille ja toivon että saisin sen kautta uusia ja mielenkiintoisia ajatuksia aiheesta, ehkä jopa luonnosmateriaalia tai inspiroivia kuvia.

Lähetin kyselyn sähköpostitse 13 henkilölle 19.9.2012. Heistä suurin osa oli Lehto ry:n hallituksen jäseniä, sekä loput aktiivisesti toimivia jäseniä. Sen lisäksi mainostin kyselyä varta vasten perustetussa Facebook-ryhmässä, johon palaan tarkemmin luvussa 3.2.3. Vastausaikaa annoin melkein kuukauden, 14.10.2012 saakka. Hyvin pian sain vastauksen viideltä jäseneltä, mutta sen jälkeen jouduin muistuttelemaan kyselystä pariin otteeseen ennen kuin sain lopulliseksi saldoksi yhdeksän ihmisen vastaukset.

3.2.2 Mielpidekyselyn vastaukset

Vanhaan tunnukseseen liittyi vastausten perusteella paljon vastakkaisia tunteita: suurin osa vastaajista olivat jollain tavalla ihastuneita siihen ja pitivät sitä toimivana ja sen henkeä oikeana, mutta lähes kaikilla oli myös sanansa sanottavana sen yksinkertaistamisen puolesta. Hyvinä puolina pidettiin tunnuksen orgaanisuutta ja luonnonläheisyyttä sekä vuodenkierron kuvastumista tammenterhosta ja syksynlehdistä. Kaksi vastaajaa vertasi tunnuksen erilaisia kotimaisia puunlehtiä Lehto ry:n jäsenten moninaiisiin uskontoihin, joka tulkintana oli aivan oikea, kuten jo luvussa 2.3 suunnittelijan haastattelussa esittelin. Toisaalta kritiikkiä sai liiallinen rönsyilevyys ja turha tavara, joka tekee tunnuksesta epäselkeän. Muita tunnukseseen liitettyjä negatiivisempia adjektiiveja olivat ”vanhanaikainen”, ”kotikutoinen”, ”tunkkainen”, ”90-lukuinen” ja ”liian clipartmainen”. Vastaajat olivat myös melko yhtä mieltä siitä, että vanhentunutta logoa pitäisi pelkistää ja raikastaa esimerkiksi lehtiä poistamalla. Se saisi olla graafisempi, tyylikkäämpi, uudempi ja edustavampi, ”profiilia nostava” sekä samalla tarpeeksi vakava ja iätön.

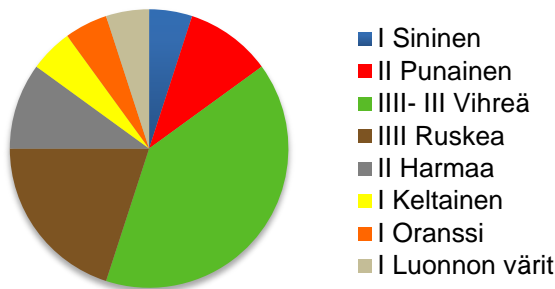
Tunnuksessa käytetystä käsinkirjoitetusta kirjoitusasusta vastaajilla oli ristiriitaisempia mielipiteitä. Monet olivat sitä mieltä että tämä ”fontti” on Lehdolle juuri sopivan orgaaninen ja ”haltijamainen” sekä toisaalta tarpeeksi vakava eikä liian moderni. Osa taas halusi ehdottomasti kokonaan vaihtaa vanhentuneen ja ”kulmikkaan” tekstin. Yksi vastaaja ehdotti käytettäväksi oksia jäljittelevän kirjasintyyppin, toinen toi esille Diavlo Medium -kirjasintyyppin (Kuvio 34).

Lehto

Kuvio 34. Yhden vastaajan mielestä Diavlo medium -fontti voisi sopia Lehto ry:n kirjoitusasuksi

Lehtoon liitettävistä väreistä suosikiksi nousi odotusteni mukaan vihreä kaikissa, metsän-, vaalean-, kirkkaan ja heleän eri sävyissään – kahdeksan vastaajaa yhdeksästä mainitsi vihreän. Tosin sen mieleen tuleminen tuntui monelle vähän liian perinteiseltä

tai ennalta arvattavalta ja niinpä sen tasapainoksi haluttiin tuoda uusia värejä oranssista tai punertavista sävyistä sekä ”taivaan sinisestä”. Muita useammin mainittuja konnotaatiövärejä olivat ruskea ja harmaa sekä punainen. Maanläheiset sävyt olivat myös monen toivelistalla uusia yhdistelmiä ajatellen. Niiden lisäksi yhtä lailla puhtaampia, dynaamisempia ja kirkkaampia kontrastivärejä pyydettiin. Kuitenkaan liian montaa väriä ei saisi olla ja yksi vastaaja kielsi violetin. Alla olevassa kaaviossa on vielä määrällisesti esitettyinä kaikki mainitut värisävyt (Kuvio 35).

Kuvio 35. Lehto ry:n yhdistetyt värit mainittuine määrineen

Runsaat ja mielenkiintoiset asiasanat olen kerännyt alla olevaan listaan (Kuvio 36) erilaisten teemojen alle. Ilmeisten luonto- ja uskonto-aiheisten sanojen ohella rento värikyys, moninaisuus sekä yhteisöllisyys nousivat tärkeiksi teemoiksi. Erityisesti myös kotiin, turvaan ja perheeseen liittyviä sanoja oli paljon.

luonto, luonnon(uskonto), (luonto)henkisyys IIII- IIII metsäpakanuus, uuspakanuus, pakanallisuus III luonnon ja elämän kiertokulku ja kunnioittaminen III uskonvapaus, vapaus II maanläheisyys II ekologisuus I metsänsiimes I maailmanpuu I	II turva(paikka) II kodikas, koti I perheystävällisyys I hyvinvointi I läheinen I suoja I laavu I siemenkota
värikyys II positiivinen tekeminen I iloinen meno I juureva energia I rento I lähde I helmi I	I wicca I noituus I shamanismi I mystiikka I riitit
yhteisöllisyys, yhteisö IIII leirit, kokoontumiset II ympyrä, piiri II monipuolinen I suvaitsevaisuus I rumpupiirit I	II Seita-lehti I asiallisuus I arvot I kova (kuin kivi) I puolestapuhuja I suomalaisuus I kastepisara I tähtitaivas I saivojärvi I kynttilä

Kuvio 36. Lehto ry:n liitetyt asiasanat määrällisesti ja teemallisesti jaoteltuina

Avointen ehdotusten saldosta olen osan yhdistänyt edellisiin kappaleisiin, mutta uusia ehdotuksia tuli esimerkiksi merkin suhteen: se saisi vastausten mukaan olla esimerkiksi keiju (Kuvio 37), ”pyöreähkö, tyylitelty maailmanpuu”, ”lehti, jonka kastepisarasta heijastuu esimerkiksi taivas, maapallo, kynttilänliekki..” tai ”kolmen erikokoisen kiven kasa, jotka symboloivat pyhän paikan kiviä tai jumalattaren kolminaisuutta”. Yleisemmissä tunnustoiveissa oli muun muassa suomalaisuuden ja vuodenvaihtamisen, neljän vuoden ajan esilletuominen, joku taas halusi sen ehdottomasti ympyrän muotoiseksi ja joku pelkästään hauskan fontin ilman merkkiä. Tunnuksen toivottiin myös olevan ”enemmän paketissa”, välittävän alkuperäisen tunnelman yksinkertaisemmin, eikä ainakaan ole- van samanlainen kuin muilla Lehtoon rinnastettavilla yhdistyksillä.

Kuvio 37. Erään vastaajan lähettämä inspiraatiokuva tunnuksen kuvitukseksi

Lopuksi, haluan tuoda esille vielä joitain mielenkiintoisia suoria lainauksia, jotka kertovat hyvin erilaisista mielipiteistä vastaajien keskuudessa:

Minusta se [vanha tunnus] on aikansa elänyt [--]. Eli vaikka logo on kiva, niin kansallisena toimijana pitäisi saada uusi ja edustava, profiilia nostava logo, joka olisi tyylikäs ja asiallinen, eikä niin clip-artmainen. Sinänsä vanha logo on naisellisen rönsyilevä ja hauska kuvannut Lehtoa. Mutta nyt kun Lehto lähtee enemmän avautumaan valtakunnallisesti ja kiertää mm. tapahtumissa, niin olisi hyvä aika tsekata brändiä ja yhtenäisyyttä.

[--] tuo pelkkien puunlehtien käyttäminen antaa ehkä harhaanjohtavan mielikuvan yhdistyksestä; kyseessä ei ole kuitenkaan "metsäyhdistys" tms. puunsuojeluliitto.

Kyseessä on ihmisten uskon ja elämän/maailmankatsomukseen liittyvä yhdistys, joten logossa olisi hyvä säilyä jonkinlainen vakavuus ja "iättömyys". En mielelläni näkisi logossa liian modernia tekstityyppejä tai sellaista trendikästä kikkailua joka muutaman vuoden kuluttua näyttää selkästi oman aikansa lapselta :-)

Siinä [vanhassa logossa] eri lajit tulevat samasta "puusta" – kuvaa hyvin luonnonuskontojen moninaista kirjoa.

Toisaalta lehti- ja kasvulogot ovat nykyisin todella monen yrityksen, poliittisen ryhmityksen jne. tunnuksia, joten ehkä voisimme keksiä jotain muutakin.

3.2.3 Lehtologosuunnittelutiimi -Facebook-ryhmä

Varsinaisen kyselyn (Liite 2), jonka esittelin edellisissä luvuissa, tueksi aloitin asiakkaani ehdotuksesta Facebook-ryhmän tunnuksen suunnittelusta kiinnostuneille. Tarkoituksena oli saada aikaa avointa keskustelua suunnitteluun liittyvistä elementeistä, sekä mahdollistaa alusta, jolla kaikki voisivat jakaa mielipiteidensä lisäksi myös esimerkki- ja inspiraatiokuvia, linkkejä sekä mitä tahansa mieleen juolahtavaa. Esittelen tässä luvussa ryhmän rakentumista, keskustelun sävyä ja sen etenemistä taustoituksen kannalta. Palaan ryhmän antamiin tuloksiin, ideoihin tunnusta varten, luvussa 4.1.

Ryhmä nimeltä ”Lehtologosuunnittelutiimi” perustettiin samana päivänä, 19.9.2012 kun kysely lähti matkaan. Verrattuna viralliseen, anonyymimpään kyselyyn, pidin alusta asti Facebook-ryhmää epävirallisempänä keskustelufoorumina, jonka laatua en voisi niin hyvin kontrolloida. Suurena erona oli myös se että ryhmään sai osallistua kaikki halukkaat, olivat he Lehto ry:n jäseniä tai eivät. Määrittelin ryhmän avoimeksi eli kaikille näkyväksi, mutta ryhmään pääsyn rajoitin kuitenkin niin, että sitä oli pyydetävä jo hyväksytyiltä jäseniltä. Mainostin ryhmää Lehdon omassa Facebook-ryhmässä sekä sähköpostilla lähettämäni kyselyn yhteydessä.

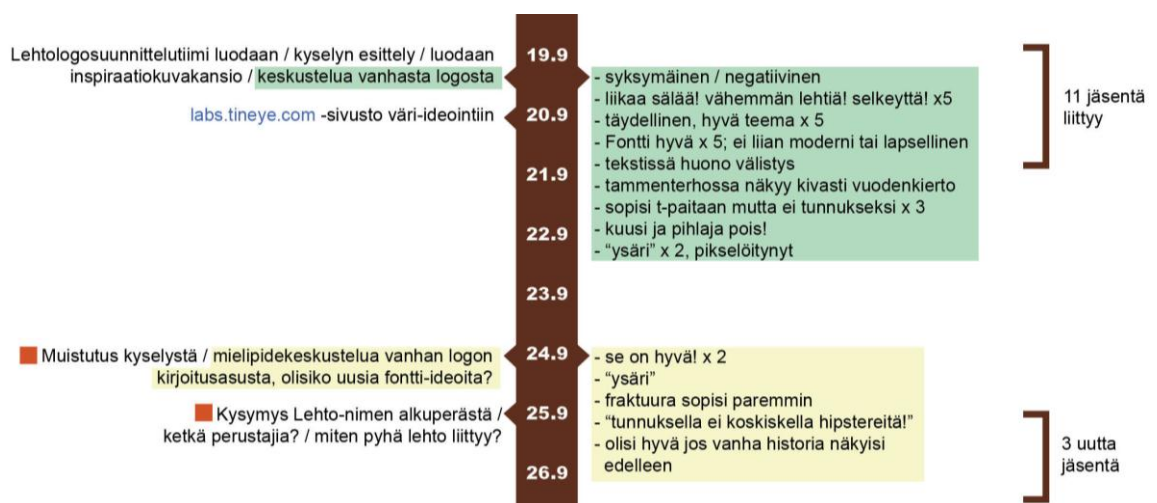
Suunnittelutiimin perustaminen Facebookin kautta näyttäytyi heti alusta luonnolliselta metodilta koota lehtolaisia ja heidän ajatuksiaan. Yhdistyksen jäsenistö ja muut sen toiminnasta kiinnostuneet ovatkin jokseenkin hajanainen joukko luonnonuskovia, jotka asuvat ympäri Suomea, eivätkä näe ryhmänä, aktiivijäseniä lukuun ottamatta, kovinkaan säännöllisesti. Facebookissa, Lehdon omassa 430-jäsenisessä keskusteluryhmässä, he kuitenkin keskustelevat avoimesti ja aktiivisesti eri uskonnoistaan ja perinteistään, ilmoittelevat tulevista tapahtumista ja etsivät hengenheimolaisiaan. Näistä lähtökohdista katsoen ryhmän perustaminen tuntui hyvältä ajatukselta ja odotin siitä saavani jopa enemmän ja mehukkaampia tuloksia kuin kyselystä.

Tarkemmin tarkasteltuna odotukseni Facebook-ryhmästä oli saada aikaan keskustelua, jopa eriäviä mielipiteitä ja niiden puolustelua, uusia ideoita ja näkökantoja ”ei-graafisten suunnittelijoiden” suunnalta, sekä kerätä kuvia ja muuta materiaalia uuden tunnuksen inspiraatioksi. Mitään selkeää visiota minulla ei ollut siitä, millä tavalla ryhmässä kerätyt tulokset vaikuttaisivat lopulliseen tunnukseen, vaan annoin keskustelulle tilaa aaltoilla omalla rytmillään.

Ensimmäisessä viestissä esittelin itseni ja opinnäytetyöni, sekä liitin mukaan kyselyn kysymykset, antaen näin mahdollisuuden kaikille vastata myös anonyymimmin sähköpostiini. Omaksi tehtäväkseni ryhmässä nousi pian keskustelun herättäjänä, aiheesta muistuttelijana sekä kaikkien huomioon otettavien asioiden esiintuojana. Ensimmäisinä päivinä ryhmään liittyi yllätyksekseni jo heti 11 ihmistä, viikon päästä jäsenmääräksi vakiintui 15 – joka muodostui joukosta kiinnostuneita, idearikkaita ja keskusteluvalmiita ihmisiä, jotka olivat kaikki Lehto ry:n jäseniä ja suurin osa mukana myös hallituksessa. Heidän joukostaan – jossa oli muun muassa kolme graafista suunnittelijaa, yksi markkinointiopiskelija sekä yksi teollinen muotoilija – oli minut mukaan lukien noin seitsemän jäsentä, jotka olivat eniten äänessä. Muut kommentoivat harvemmin.

Keskustelun sävy oli suora, mielipiteitä heiteltiin, eikä niiden pelätty olevan poikkeavia. Keskinäinen kunnioitus näkyi luonnonuskovien keskustelutekniikassa hyvin, vaikka se toisinaan hyvin vastakkainasetuksellista olikin. Keskustelijat onnistuivat myös pääsemään keskenään kompromisseihin, eikä minun tarvinnut toimia sovittelijana. Yritin itse myös olla tuomatta esille omia mielipiteitäni, jottei auktoriteettini suunnittelijan ominaisuudessa olisi vaikuttanut muiden ajatuksiin.

Esittelen seuraavassa graafisessa aikajanassa (Kuvio 39) keskustelun vaiheita sekä tärkeimpiä esille tulleita ideoita ja käännekohtia siihen asti kunnes kyselyn tulokset oli saatu. Sen jälkeen keskusteluryhmä muuttui enemmän demokraattiseksi äänestysjoukoksi, joka vastasi mielipiteillään julkaisemiini tunnusversioihin – kerron lisää tästä prosessiluvussa viisi. Aikajanaan olen merkinnyt omat puheenvuoroni oranssilla. Keskustelu kokonaisuudessaan, kuvineen ja lainauksineen on myös liitteenä (Liite 3).

<ul style="list-style-type: none"> ■ Pakanatunnuskokoelma 	27.9	<ul style="list-style-type: none"> - liikaa pentagrammeja x 3 - pakanatiedon logo on kiva x 2 - pakanaverkon tunnus on kiva - luolamieslogo on kiva - ei bannerimuotoa x 2 - ei comic sansia x 2 - "näihin verrattuna vanha on kiva, suomalainen, pitääkö muuttaa?" - teema: spiraali! <ul style="list-style-type: none"> - käpy! - lapsikuolemahdistys - ei käy! - saniainen! x 5 	<ul style="list-style-type: none"> - kasvaa Kokkolassa asti, mutta istutettuna - Kataja olisi parempi x 2 - pihlajanmarja, kuusi mänty, koivu - tarvitseeko olla puu? - "Onhan lehdossa muutakin elämää kuin puut." - katso heraldiikkaa - 4 elementtiä, vai 5 vai 6 - aluskasvillisuus, hiirenporras, maailmanpuu - t-paidan kuvasta inspiraatio!
<ul style="list-style-type: none"> ■ Onko tammenterho tarpeeksi suomalainen? / onko muita luonnon symboli-ideoita? 	28.9		
<p>Ajatuksissa tehdä kaksi versiota samasta logosta - toinen yksinkertainen ja koristeellisempi</p>	29.9		
	30.9		
	1.10		
<ul style="list-style-type: none"> ■ Fonttikokeiluja / myös omia voi ehdottaa dafont.com 	2.10	<ul style="list-style-type: none"> - L tärkeä: aloittaa sanan kovana tai pehmeänä - näistä ei mikään sovi x 2 - "tarkoitus olikin tuoda esille vastakoh- tia, joista voi ponnistaa omampaan suuntaan" - haluaisiko joku suunnitella itse käsinkirjoitetun tekstin? - "fontin pitää mun mielestä edustaa tätä aikaa, ei liian vanhahtava." - kelttiläiset fontit ok x 6 - kaikki turhan kovia - "kauno on liian naisellinen, pitää olla tukevaa ja jämerää" 	
	3.10		
	4.10		
	5.10		
	6.10		
	7.10		
	8.10		
<ul style="list-style-type: none"> ■ Muistutus kyselystä! 	9.10		
<p>Tehdään 3 logoehdotusta, joista valitaan ensi vuonna</p>	10.10		
	11.10		
	12.10		
	13.10		
<p>Saldoksi 9 vastaukset kyselyyn</p>	14.10		
	15.10		
	16.10		

Kuvio 38. Aikajana Facebookin Lehtologosuunnittelutiimi -ryhmän keskustelusta. Mainittu "pakanatunnuskokoelma" löytyy liitteestä 1.

4 TULOXSISTA IDEOIKSI

Tämän luvun tarkoitus on kerätä yhteen taustatarkastelusta saamani tulokset Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n uutta tunnustaan varten. Yritysviestintään erikoistunut graafikko Juha Pohjola (2003, 18) esittää että suunnitella viestinnällisiä elementtejä, ollaan tekemisissä asiakkaan tarpeiden, motiivien, arvojen ja mielikuvien kanssa – eli asioiden, jotka toimivat päätöksenteon perustana. Hänen mielestään keskeisintä on kyetä muuttamaan yhteisön asiakkaista tai jäsenistä ja heidän mielipiteistään, ympäristöstä ja kilpailijoista saatava tieto kilpailukykyä ja lisäarvoa tuoviksi toimenpiteiksi. (Pohjola 2003, 18.) Aatteellisen yhdistyksen kohdalla arvot ja mielikuvat saanevat suuremman painoarvon kuin tarpeet ja kilpailukyky, mutta samalla tavalla on tärkeää saada muutettua jäsenten mielipiteet visuaaliseksi tai teemalliseksi lisäarvoksi ja ottaa samalla huomioon yhdistyksen toimintakentän ympäristö ja kanssatoimijat.

Nyt esittelen minkälaisia ajatuksia ja tienviittoja molemmat taustatarkastelun osiot (Luku 3) toivat suunnittelutyöni lähtökuoppiin. Puran ensimmäiseksi Elämän puu -myyteistä saamiani ideoita ja esittelen teemoja, joiden haluaisin näkyvän uudessa tunnuksessa. Sen jälkeen analysoin mielipidekyselyn tuloksia ja Facebook -ryhmän antia sekä esittelen niistä saamani suunnittelun suuntaviivat. Lopuksi pohdin Lehto ry:n identiteettiä teoreettisen ohjeistuksen mukaan yhdistyksen puheenjohtajan kanssa. Kokoan jokaisen luvun loppuun listaksi tärkeimmät suunnittelukonseptit, joiden kautta lähden hahmottelemaan Lehdolle jäseniensä näköistä tunnusta luvussa viisi.

4.1 Puu-symboli ja Lehto ry

Elämän puu, johon liitettyjä tarinoita ja symboleja selvitin taustainformaatioksi luvussa 3.1, antoi paljon mielenkiintoista ajateltavaa ja ideoita, jotka on tässä vaiheessa pelkistettävä arvolatautuneiksi visuaalisiksi elementeiksi. Voisin lähtökohtaisesti hyvin ajatella että Lehto ry:tä kuvaava merkki olisi juuriaan ja oksiaan levittävä puu. Myös kyselyn vastauksissa (Luku 3.2.2) joku toivoi tyyliteltyä, ympyrän muotoista Maailmanpuuta. Tosin samalla on muistettava että paikkana lehdossa on monia puita, joten tämän pitäisi myös olla näkyvissä. Elämän puu -aiheista mahdollista tunnusversiota varten päätinkin, ettei Lehto ry:n tunnus saisi rakentua pelkästään sen symboliikan vaaraan, vaan sen olisi jollain tavalla oltava yhteydessä lehtoon monen erilaisen puun

paikkana, niin konkreettisesti luonnossa kuin yhdistyksen jäsenrakenteessa, muistuttaen näin myös alkuperäisestä tunnuksesta ja sen symboliikasta (Luku 2.3).

”Pyhyys, jatkuvuus, maailman rakenne ja perinteisyys” olivat konsepteja jotka Elämän puu -tarkastelun tulosten selvityksessä (Luku 3.1.6) poimin uuden tunnuksen suunnittelemaan varten. Pyhyys liittyy Lehto – Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n uskonnolliseen ja maailmankatsomukselliseen sisältöön sekä sen nimen alkuperään, joka juontuu pyhistä lehdoista (Luku 3.1.3) – konseptina tunnuksesta se voisi näkyä yleisenä kunnioituksena luontoa kohtaan tai jonkinlaisena symbolina, jonka kaikki Lehdon eri uskontosuuntauksia tunnustavat voisivat ottaa omakseen. Jatkuvuus ja sen mukana vuoden sekä elämän kiertokulku voisi olla selkeää kiteyttää ympyrään, joka toivottuna ja selkeästi luonnonuskontoihin liitettyä muotona on tullut esille monessa yhteydessä. Maailman rakenteella tarkoitan Elämän puun toimimista taivaan ja maan yhdistäjänä (Luku 3.1), joka Lehdon tapauksessa voisi symboloida yhdistyksen toimimista eri uskontojen kokoajana sekä tiedonvälittäjänä esimerkiksi luonnonuskontojen ja median välillä. Tämä voisi näkyä tunnuksen rakenteessa jollain tavalla. Perinteisyys taas saisi olla läsnä hienoisena muistutuksena suomalaisuudesta ja suomen historiasta ja perinteistä.

Tarkastellessani Google haun 'tree of life' -kuvatuloksia (Luku 3.1.5) tuli mieleeni ajatus puuttuvasta tekijästä, eli siitä mitä tunnuksesta ei saisi ymmärrettävyyden vuoksi puuttua. Mielestäni yhteisön nimen selkeästi merkitessä jotakin, kuten Lehto ry, on silloin merkinkin oltava koherentti sen kanssa. Kuvatuloksissa silmiini osui muutama tunnus, joissa Elämän puun sijasta olikin symbolina jotain muuta. Tässä (Kuvio 39), on kolme esimerkkiä tunnuksista, joissa arvolatautunutta nimeä ei ole vahvistamassa kokonainen puu runkoineen ja lehvineen. Yhdistelmät eivät ole mielestäni onnistuneita, vaan antavat yhteisöistä epäselkeän kuvan.

Kuvio 39. Kolme ”Tree of Life” -logoa, joissa ei ole kuvattuna kokonaista puuta.

Myös Lehto ry:n tapauksessa tämä näkökulma on mielestäni erittäin merkityksellinen - voisi olla liian erikoista, jopa nimen arvoa alentavaa, esittää Lehdon symbolina jotain muuta kuin puuta, metsää tai ylipäättänsä jotain lehtevää. Alle olen hahmotellut varoit-

tavan esimerkin ominaisuudessa Lehto -sanon poikkeavateemaisten merkkien kanssa (Kuvio 40). Haluan näillä tuoda esille sitä tunnelmaa, jota väärinyhdistelty nimi-merkkipari voi katsojalle tuoda. Toisaalta jokin sopiva, aivan abstrakti muoto tai kuvio ei sekoittaisi ajatusta Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tematiikasta. Alla on vielä tiivistettynä puu-symboliin liittyviä konsepteja tunnuksen suunnittelua varten (Kuvio 41).

Kuvio 40. Esimerkkejä Lehto ry:n tunnuksesta teemasta poikkeavien symbolien kanssa

yksi monipuolinen, tai monta erilaista puuta
kunnioitus luontoa kohtaan
ympyrä
eri uskontojen yhdistäjä ja tiedonvälittäjänä
suomalaisuus
ei liian poikkeavaa kuvasymbolia

PUU-SYMBOLISTA NOUSSEET
KONSEPTI-IDEAT

Kuvio 41. Tunnussuunnittelua varten kerätyt konseptit osa 1.

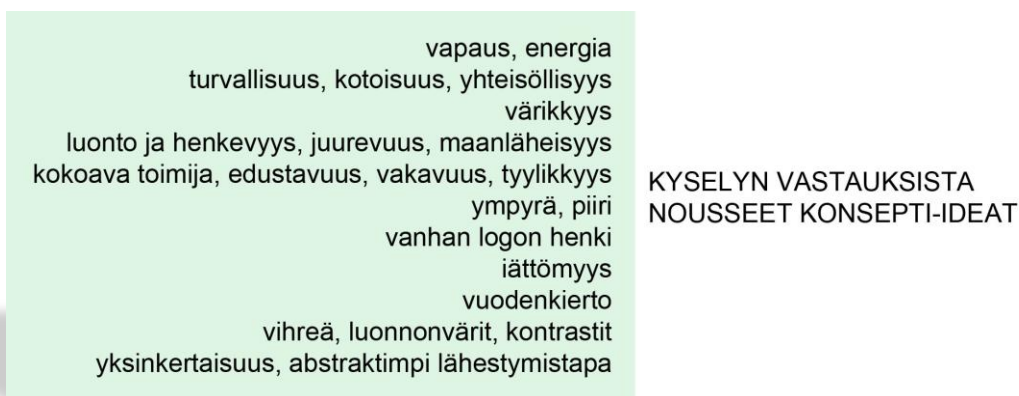
4.2 Mielpidekyselyn anti tunnussuunnitteluun

Kaikista Lehto ry:n liitetyistä asiasanoista (s. 35) yhdistäen voisi sanoa että Lehto näyttyy ”vapaiden, yhteisöllisten luonnonuskovien turvallisena piirinä tai kotina, jonka tekemisissä ja kokoontumisissa näkyy värikäs meno sekä tärkeistä luonnollisista ja henkisistä arvoista kiinni pitäminen”. Erään vastaajan mainitsema ”juureva energia” kokoaa tämän esittelyn myös hyvin. Joku muu taas mainitsi kuvaaviksi väreiksi vihreän, keltaisen, punaisen ja sinisen – eli kaikki päävärit, näin edelleen kertoen Lehto ry:stä monipuolisena ja kokoavana toimijana.

Yhdeksi teemaksi nousi parissa paikassa esiin vakavuus ja sen jäljessä edustavuus ja asiallisuus – tunnukselta siis odotetaan siisteyttä ja sitä että sen kautta yhteiskunta, media ja muiden uskontokuntien edustajat ottaisivat Lehdon vastaan tasavertaisena, vakavasti otettavana toimijana. Toisaalta, ainakin mainintojen määrän perusteella, tärkeämmäksi tunnuksen pehmeämmäksi määrittelijäksi nousi maanläheisyys, perheen ja yhteisön lämpö sekä tietenkin luonnollisuus. Yhteisöä määrittäväksi muodoksi nostettiin monesti esille ympyrä – jonka piirin tai kehän sisään tuntuu kiteytyvän luonnonuskovien

maailmankatsomus. Yleisesti ottaen vastauksista voi haalia kokoon kuvan siitä että tunnus halutaan yksinkertaistaa ja tyyliyttyä tähän päivään, vanhan hengessä ja niin että se voisi paikkaansa puolustavana tunnuksena edustaa Lehtoa vielä pitkään.

Esiin nousseista teemoista haluaisin tunnuksessa kokeilla esimerkiksi vuodenkierron, juurevuuden ja yhteisöllisyyden visualisoimista. Väreistä uskon käyttäväni ainakin vihreää ja muita luonnonvärejä sekä kontrastiksi esimerkiksi vastavärejä. Myös henkisyys ja asiallisuus pitäisi mahtua samaan tunnukseseen. Ehdotetuista merkkiaihoista, keijusta, lehdestä ja kivikasasta (s.36) luulen luopuvani niiden monimutkaisuuden ja yksipuolisuuden takia. Liiallisesta metsämaisyydestä tulleen kritiikin, jossa joku sanoi ettei Lehto ole luonnonsuojeluyhdistys ja toinen taas muistutti lehti- ja kasvuaiheisten tunnusten paljoudesta, inspiroimana luulen kokeilevani myös abstraktimpaa lähestymistapaa. Alla on mielipidekyselystä keräämäni suunnittelukonseptit (Kuvio 42).

Kuvio 42. Tunnussuunnittelua varten kerätyt konseptit osa 2.

4.3 Facebook-ryhmän anti tunnussuunnitteluun

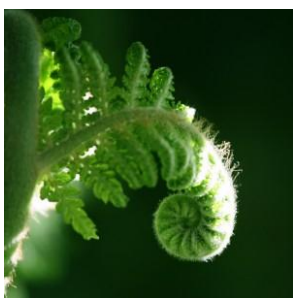
Ensimmäinen selkeä tulos Facebook-ryhmän keskustelijoilta liittyi vanhaan logoon ja haluan sen jonkintasoisesta säilyttämisestä. Logon ihaileminen ja sen suojelemisenhalu tuntui erikoiselta suhteutettuna sen viime vuosien vähäiseen käyttöön. Ehkä sen esille tuominen nyt pitkästä ajasta nostikin pintaan jonkinlaista uusiuutuudenviehätystä. Jopa useampi kuin kyselyyn vastanneista sanoi logon olevan täydellinen ja erityisesti sen kirjoitusasu kehuttiin. Kritiikkiä sai osakseen liiallisen koristeellisuuden ja huonon välistyksen lisäksi muun muassa tammen ja pihlajan painottuminen syksyyn, joka keskustelijan mukaan antaa melankolisen, hiipuvan kuvan yhdistyksestä. Yleisesti ottaen viesti oli kuitenkin selvä ja samantyylinen kuin kyselyn tuloksissa; vanhan logon

henki on hyvä, mutta se voisi olla pelkistetympi – omasta mielestäni siinä käytettyä kirjoitusasua voisi kokeilla myös jonkin uuden merkin kanssa.

Seuraavaksi esittelin keskustelijoille joukon muunmaalaisten pakanayhteisöjen tunnuksia (Liite 1), joihin verratessa Lehdon vanha logo tuntui kaikista ylivoimaiselta ja mukavan suomalaiselta. Otantani tunnuksissa oli kuulemma liian monta pentagrammia, symbolia, jonka monet heti kielsivät käytettäväksi Lehto ry:n tunnuksessa. Muutama sanoi pitävänsä suomalaisen Pakanaverkko ry:n symbolista (Kuvio 43). Tosin Lehto ry:n puheenjohtaja on tehnyt kovin selkeäksi että Lehdon tuleva tunnus ei saisi muistuttaa ollenkaan muiden luonnonuskontojen yhdistysten symboleja tai muotokieltä. Yksi keskustelija huomasi tunnuksia yhdistäväksi teemaksi spiraalin, johon mietittiin luonnonmukaista vastinetta kävystä, hiirenporras -kasvista ja saniaisesta. Viimeinen ehdotus, oheisella kuvalla (Kuvio 44) sai paljon kannatusta ja sovittiin yhteisesti että se olisi kokeilun arvoinen symboli Lehdolle. Saniainen myös vastasi kysymykseen jossa olin etsinyt vanhassa logossa käytetylle tammenterholle suomalaisempaa vastinetta. Tähän oli ehdotettu katajaa, pihlajaa, kuusta, mäntyä ja koivua – mutta nopeasti vastalauseena parilta suunnalta tuli kysymys ”tarvitseeko symbolin ylipäättänsä olla puu?” Saniainen jäi siis suosikiksi, jonka halusin tunnuksessa jollain tavalla kokeilla.

Kuvio 43. Pakanaverkko ry:n tunnus, jonka samankaltaisuutta pitäisi kuitenkin välttää

Kuvio 44. Keskustelijan löytämä inspiraatiokuva saniaisesta Lehdon mahdolliseksi symboliksi

Lehtologosuunnittelutiimissä käytiin runsaasti keskustelua erilaisista fonteista. Kommenttien mukaan Lehto ry:n tunnuksen fontti ei saisi olla liian moderni, lapsellinen tai muodikas, niiden sijaan monet halusivat kokonaan unohtaa valmiit fontit ja pyysivät käsinkirjoitettua tyyliä. Julkaisin muutamia hyvin erilaisia, mutta mielestäni Lehdolle sopimattomia kirjoitusasuja, joiden toivoin herättävän keskustelijoissa ajatuksia siitä minkälaiset tyylit taipuisivat Lehto ry:lle paremmin. Tällä poissulkevalla tekniikalla us-

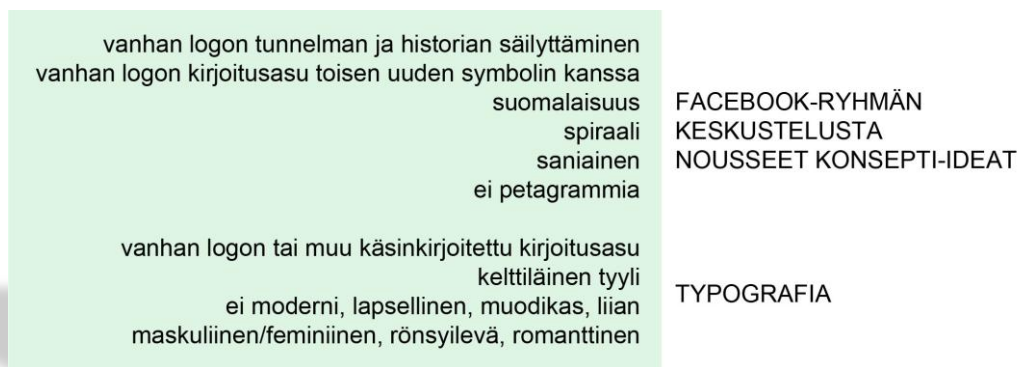
koin kartoittavani helpommin sitä, minkä tyyppisiä fontteja voisin lopulliseen tunnukseen valita. Alla olevassa kuvassa on osa koosteen fonteista ja perusteluni miksi ne eivät toimi Lehto ry:n tapauksessa (Kuvio 45).

Kuvio 45. Muutama esimerkki Lehto ry:lle sopimattomista kirjasintyypeistä

Esimerkkejä tarkastellessa sukupuolineutraaliuden lisäksi hyvä toistettavuus nousee tärkeäksi fonttia rajoittavaksi tekijäksi. Myös Lehdon identiteetti ja tunnelma on otettava huomioon - teksti ei saa olla liian moderni, joka olisi sopimaton luontoa kunnioittavalle yhdistykselle, ja toisaalta se ei saa antaa liian suurta lupausa esimerkiksi mystiikasta tai romantiikasta, koska yhdistys toimii myös virallisissa yhteyksissä luonnonuskontojen puolestapuhujana. Keskustelussa esillä erilaisia poimimiani keskiaikaisia fraktuura-fontteja sekä kelttiläisiä kirjoitustyyliä (Liite 3). Itselleni nämä tuntuvat kovin vanhanaisilta, mutta lehtolaiset innostuivat erityisesti kelttiläisistä tyyleistä, ehkä niiden samankaltaisuuden alkuperäisen tekstin kanssa. Fraktuuraa ei puoltanut kuin yksi keskustelija. Päätin tässä vaiheessa kuitenkin jättää samantyylisten tekstityyppien runsaudensarven ja keskittyä päivittämään alkuperäisen logon kirjoitusasuun.

Fontti- ja symboliikkatulosten lisäksi Facebookiin lisättiin muutamia kuvia (Liite 3) inspiraation lähteeksi, mutta kukaan ei lähtenyt piirtämään tai muuten hahmottelemaan uutta tekstiä tai merkkiä tunnusta varten. Kun mielipidekyselyn vastaukset (Luku 3.2.2) oli koottu, julkaisin ne myös suunnittelutiimissä saamatta niihin suurempia kommentteja – luultavasti kaikki olivat tyytyväisiä kerättyihin vastauksiin, eivätkä ne herättäneet vahvoja ajatuksia puolesta tai vastaan. Alla (Kuvio 46) tästä metodista koostamani konseptit.

Kuvio 46. Tunnussuunnittelua varten kerätyt konseptit osa 3

4.4 Muutoksen ja identiteetin teoriaa

"Merkin muuttaminen on ajankohtaista silloin, jos se jää niin vanhahtavan oloiseksi, että se ei enää vastaa tarkoitustaan tai yhteisön toimintaideaa" (Huovila 2006, 23). Tätä taustaa vasten Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n tunnuksen muuttaminen ei ole kovin perusteltua, sillä suuri osa on siihen vielä tyytyväinen ja se tuntuu tulosten mukaan monien vastaajien mielestä kuvastavan yhdistyksen luonnetta hyvin – lähinnä vanhahtavaksi ovat jääneet digitaalinen toistettavuus, muoto ja osien liika pikkutarkkuus. Luonnolliselta tuntuisikin lähteä liikkeelle tästä alkuperäisestä logosta ja säästää sen elementtejä uutta varten.

Kyselyn ja keskusteluryhmän perusteella muun muassa puheenjohtajan sympatiat ovat kuitenkin kovasti upouuden tunnuksen puolella. Journalistiikan dosentti, Tapani Huovilan (2006, 23) mukaan muuttaminen olisi tärkeää tehdä niin, ettei tunnustettavuus kärsi. Lehto ry:n tapauksessa tosin tunnus on ollut niin vähän käytössä, ettei sen totaalista muuttamista huomaisi kuin vanhimmat jäsenet – mutta silti se on ilmeellään jo tuonut oman osuutensa Lehdon kuvamaailmaan.

Yhteisön identiteetistä puhuttaessa Tapani Huovila (2006,15) tuo esille teoreettisemat lähtökohdat. Hänen mukaansa yhteisön on syytä tuntea itsensä hyvin ja sen on kyettävä määrittelemään itsensä ja päämääränsä – ensin sanallisesti ja sen jälkeen luoda identiteetille visuaalinen muoto. (Huovila 2006,15.) Huovilan ohjenuorat tuntuvat yksinkertaisilta ja itsestään selviltäkin, mutta tarkasti suoritettuina ne selkeyttävät hyvin ryhmäidentiteetin ja siitä ponnistavan tunnuksen (muutoksen) suunnittelua. Hän (2006, 15–16) nostaa oman identiteetin pohdintaa helpottamaan kolme kysymystä:

1. Missä me olemme nyt? on helppo aloittaa nykyisyydestä, joka on aina lähinnä meitä. On pohdittava omaa toimintaa, ympäristöä ja asemaa – sekä kysyä asosiaatiokysymyksiä: mikä adjektiivi, substantiivi kuvastaa meitä eniten?
 2. Mitä yhteisö on ollut aiemmin? Historia kulkee aina yhteisön mukana, se on osa sen toimintaa, taustaa ja identiteettiä.
 3. Mitä haluamme olla viiden vuoden päästä? Eli mihin suuntaan yhteisö haluaa itseään kehittää? Tarkoituksena olisi yhdistää päämäärä identiteettiin, jotta ne voivat tukea toisiaan.
- (Huovila 2006, 15-16)

Huovilan (2006,16) mukaan näillä kysymyksillä on lähinnä tarkoitus selvittää vastaus kysymykseen "miksi yhteisö on olemassa?" sillä olemisen tarkoitus on avain identiteetin synnyttämiseen. Kysymykseen vastaamisen jälkeen olisi tarpeellista tehdä seuraava kolmivaiheinen identiteetin kirjallinen tarkastelu:

1. Määritellään oma identiteetti sanoin, lausein, jopa sivun pituisena.
 2. Pelkistetään määrittely 1-3 sanaan tai adjektiiviin, joka tiivistää yhteisön olemassaolon identiteetin ytimen.
 3. Suunnitellaan pelkistystä vastaava visuaalinen muoto ja väri, jonka pohjalta rakennetaan yhteisön visuaalinen identiteetti: logo, symboli tai liikemerkki.
- (Huovila 2006, 16)

Tarkoitukseni oli toteuttaa identiteetin tarkastelun Huovilan ohjeiden mukaan, jotta saisin Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:lle ja sen visuaalisia valintoja varten vielä tietopohjaisemmat, pääpäättäjien yhdessä allekirjoittamat suuntaviivat. En kuitenkaan tiukan aikatauluni takia ehtinyt saada aikaan tarvittavaa keskustelua Lehto ry:n hallituslaisten keskuudessa. Esitän tässä siis haluttua tiivistetyimmät tulokset. Puheenjohtaja Kirsti Bergmanin kanssa laatimani vastaukset ensimmäisiin kysymyksiin sekä pohdinta yhteisön olemassaolosta löytyvät liitteestä 4. Niistä tiivistäen alla on vastaukset jälkimmäisiin kysymyksiin. Nämä määrittelyt kokoavat mielestäni hyvin aikaisemmilla metodeillani keräämäni tulokset ja antavat lisätietoutta Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:stä. Viimeiseksi olen vielä koostanut tästä osiosta keräämäni suunnittelukonseptit (Kuvio 47).

Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n identiteetin määrittelyn tiivistys 2012:

1. Lehto on erilaisia luonnonuskontoja edustavia ihmisiä kokoava taho, jonka yhteisössä on hyvä olla ja järjestää tapahtumia. Lehto toimii posi-

tiivisena keskustelualustana ja puuhapaikkana, tuoksuu metsälle ja nuotiolle. Lehto toimii äänitorvena vähemmistöuskonnoille, jakaa tietoa ja korjaa ennakkoluuloja.

2. Luontohenkisyys. Äänitorvi. Yhdistäjä.
3. Vihreä, ruskea, monimuotoisuus, dynaamisuus, ympyrä

Kuvio 47. Tunnuosuunnittelua varten kerätyt konseptit osa 4

5 TUNNUKSENSUUNNITTELUPROSESSI

Prosessikuvaukseni lähtee ensimmäisestä tapaamisesta, joka käytiin asiakkaani Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n puheenjohtajan Kirsti Bergmanin kanssa syyskuussa 2012. Sitä ennen olimme asiasta keskustelleet vuoden alusta lähtien vain sähköpostitse ja hän oli lähettänyt minulle digitaali- ja printtiversionia Lehdon vanhoista materiaaleista. Ensitapaamisellamme ehdotin että sen lisäksi, että Bergman ja hallitus ovat mukana päätöksenteossa kaikissa tunnuksensuunnittelun työvaiheissa, kartottaisimme ajatuksia ja mielipiteitä myös muilta Lehdon jäseniltä mielipidekyselyn avulla. Tämän idean jatkoksi hän ehdotti Facebook-ryhmän perustamista ja inspiraatiokuvien keräämistä sekä antoi minulle vapaat kädet toteuttaa sisällöllisesti sekä kysely että ryhmä, jotka jo esittelin luvussa 3.2.

Näiden kahden toiminnon avulla sain yhdistyksen kiinteästi mukaan tunnuksensuunnittelutyöhön ja tässä prosessiosuudessa onkin tarkoitukseni tuoda esille asiakkaan tärkeä rooli tunnuksen muokkautumisessa. Erityisesti Facebook -ryhmässä käyty keskustelu ja äänestykset nousivat suureen osaan tunnuksen kehityksestä päätettäessä. Tulokselliseksi metodiksi osoittautui monien versiovaiheiden tiheätahtinen julkaiseminen, jonka kautta sain pidettyä ryhmän jäsenten mielenkiinnon yllä ja tuntemaan roolinsa tärkeyden. Seuraavissa luvuissa käyn kronologisesti läpi sitä, miten Lehdon uudet tunnusversiot lähtivät taustatarkastelun tuloksista syntymään.

Lähtiessäni itse suunnittelutyöhön oli pääni täynnä erilaisia ajatuksia symboliikasta, muodoista, väreistä ja kuva-aiheista, joita esittelin konsepteina edellisessä luvussa. Olin tehnyt monentasoista luonnostelutyötä jo teoriaosuuden alusta asti ja tässä vaiheessa oli aika selventää projektin päämääriä itselleni. Lehto ry:ltä saamani toimeksianto (Luku 2.3) pyysi 1-3 uutta tunnusvaihtoehtoa – nyt päätin että tekisin kolme eri ehdotusta, joista yksi olisi lähtöisin vanhasta tunnuksesta, yhdessä olisi näkyvillä Elämän puu -teema ja viimeinen saisi syntyä yllätyksenä. Aikaisemmin, luvussa 2.3, olen esittänyt mitä teknisiä tarpeita uudelle tunnukselle on määritelty sekä minkälaisesta visuaalisesta maailmasta se ponnistaa.

5.1 Ensimmäiset luonnokset

Kolmen erilaisen tunnuksen sarja lähti helposti hahmottumaan luonnosvihkoihini pitkin matkaa opinnäytetyöni edetessä. Niiden sisältöön vaikutti Facebookin keskusteluryh-

mässä käyty ajatustenvaihto, josta kerroin luvussa 3.2.3, sekä luonnosversioihin siellä saamani kommentit, joita tulen esittelemään seuraavissa kappaleissa. Esitän tässä joitain ensimmäisiä luonnospoimintoja (Kuvio 48), joissa mielestäni oli jonkinlaista ideaa. Useissa leikin joko ajatuksella Elämän puusta ylös ja alas kohoavan voimana tai eri puolajien esittämisestä samassa ryhmässä.

Kuvio 48. Uutta tunnusta varten tehtyjä ensimmäisiä luonnoksia.

Tärkeimpänä suunnittelu-ideanani pidän ajatusta liittää yksinkertainen Elämän puu Lehto -sanana H-kirjaimen, johon se istuu melko symmetrisesti keskelle – paikkaan jossa luvussa 3.1 esitin maailmanpuun eri myyttien mukaan kasvavan. Eri representaatioiden kehittyessä geometrisiin suuntiin, esimerkiksi pallojen edustaessa lehtiä ja kolmioiden juuria tai eri suuntia, päätin loppuvaiheessa palata alkuperäisen tunnuksen tavoin luonnollisen näköisiin lehtiin. Lopulta päädyin luonnostelun tässä vaiheessa kehittämään eteenpäin alimman rivin viitteenomaista Elämän puuta, jonka ylä- ja alapuolella on sekä havu- että lehtipuut edustettuna. Lisäsin myös neljä palloa kuvaamaan neljää elementtiä tai ilmansuuntaa. Julkistaessani nämä luonnokset Facebookin lehtologosuunnittelutiimissä, sai viimeinen tummin vedoin piirretty H-puu versio suuren ihailuvyöryn, joka vahvisti ajatustani sen jatkokehittelystä.

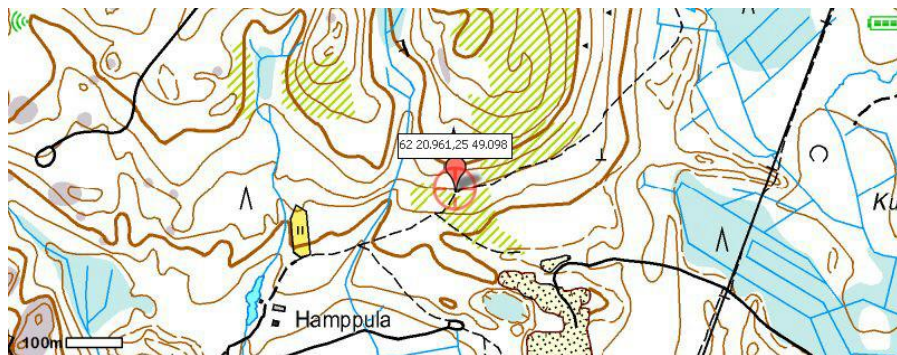
Tunnusehdotukselle, jonka jätin yllätysmahdollisuudeksi, alkoi sillekin jo pian syntyä selkeä idea sekä suuntaviivat, joiden sisällä varioimalla ja kehittelemällä lähdin jalostamaan paria versiota eteenpäin. Alla on erilaisia käsin piirrettyjä versioita, joissa hah-

mottelen merkin ideaa (Kuvio 49). Kyseessä on kahta muuta ehdottomasti abstraktimpi ja geometrisempi tunnus, jonka idea lähti lehdon sanakirja-tekstistä (s. 14), jossa puhutaan erityyppisistä puulajeista, jotka voivat kasvaa lehdossa sekä kyselyn (s. 35) yhden vastaajan inspiroivista asiasanoista: ”Suoja, lähde, laavu, ympyrä, siemenkoti”.

Kuvio 49. Geometrisia merkkiluonnoksia.

Ensimmäisen version kolmio ja ympyrä kuvaavat lehtomaisen metsän lehti- ja havupuutyyppejä, mukaillen maastokarttojen tyyliä, joissa alhaalta avoin ympyrä kuvaa lehtimetsää ja alhaalta avoin kolmio havumetsään (Kuvio 50). Ajattelin niiden yhdessä myös esittävän lehtolaisten eri uskontojen moninaisuutta ja yhteen nivoutuvuuden tunnetta, jotka esitin myös alkuperäisen tunnuksen ideaksi luvussa 2.3. Tämän lisäksi ympyrässä heijastuu teemoina kaikkeus ja elämän kiertokulku, sekä kolmiossa monille luonnonuskoville tärkeä jumalattaren kolmiyhteys. Tämän jo mielestäni toimivan konseptin lisäykseksi halusin yrittää liittää mukaan jäsenten toivomuksesta (Luku 4.2) neljä vuodenaikaa tai elementtiä. Lopulta olin tyytyväisin merkkiin, jossa kolmio onkin ympyrän sisällä ja sitä ympäröi neljä vinoa alaa. Merkitys kahden puun tasa-arvoisuudesta häviää ja sen sijaan esille nousee ehkä suomalaisin Elämän puu: kuusi, joka kasvaa merkin keskustasta.

Kuvio 50. Kuva maastokartasta, johon on merkitty lehti- ja havumetsäalueita.

Vapaan luonnostelun jälkeen päätin pureutua vanhaan logoon ja erityisesti sen kirjoitusasuun, joka sai taustatarkastelussa (luku 3.2.2 ja 4.3) paljon kiitosta lehtolaisilta. Poistin logosta ensin kaikki kasvit, jonka jälkeen tasapainotin tekstin paksuja ja ohkaimpia kohtia sekä poistin e:n, h:n ja o:n ohuimmat ongelmakohdat. En halunnut kuitenkaan poistaa kaikkea epäsymmetrisyyttä, koska viivojen epätasainen kulku on juuri

se mikä tekee alkuperäisestä logosta omanlaisensa. Tasasin kirjaimet samalle tasolle ja välistin h:n ja t:n paremmin. Alla (Kuvio 51) ovat alkuperäinen ja muokattu versio teksti-logo-aihoista.

Kuvio 51. Vasemmalla logo-aiho alkuperäisen tunnuksen kasveista riisuttuna ja oikealla muokattu vektori-logo.

Tässä ensimmäisessä muokkauksessa muuttui bitmap-muotoinen, pieniresoluutioinen logo vektoritiedostoksi, jota on helpompi jälkeenpäin muuttaa ja jota voi mahdollisesti käyttää suurissakin painotöissä. Viilasin kirjainten ohuimmat kohdat tarpeeksi näkyviksi, jotta ne toistuisivat hyvin myös pienessä koossa. Lisäksi kokeilin monien pyynnöstä (Luku 3.2.3) karsia alkuperäisestä tunnuksesta osan sen lehdistä (Kuvio 52). Pihlajanoksainen Lehto-tunnus, joka saikin monilta kiitosta, voisi olla omalla tavallaan dynaaminen vaihtoehto uudeksi tunnukseksi – mutta hylkäsin sen pian, sillä siitä puuttui alkuperäinen ajatus monien erilaisten lehtien yhdistämisestä yhteen puuhun. Päätin siis keskittyä pelkkään kirjoitusasuun ja kenties yhdistää siihen jotain muita elementtejä tai esittää sen itsenäisenä logona.

Kuvio 52. Keskellä on alkuperäinen, vektorimuotoon muutettu tunnus. Oikealla ja vasemmalla on nopeita kokeiluja karsituista vaihtoehtoista.

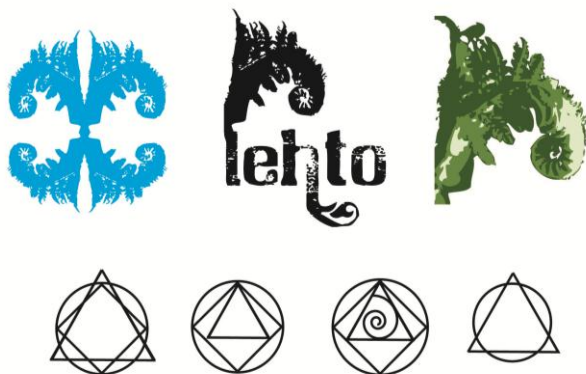
Tämän logotarkastelun lisäksi tein vielä kirjasintyyppi-etsinnän uudenslaisista, asteen moderneimmista tyyleistä (Kuvio 53), joita voisin käyttää vaihtoehtoina tuomaan toisenlaisia näkökulmaa uuteen tunnukseen.

Kuvio 53. Kirjoitusasu-vaihtoehtoja. Vasemmanpuolinen on yhden kyselyyn vastanneen ehdottama Diavlo medium.

5.2 Tunnusvaihtoehtojen kehitys

Ensimmäisten tunnusluonnosten jälkeen julkaisin Facebookin ryhmässä seuraavaan koosteen (Kuvio 54), jossa olen toteuttanut geometriset tunnusideat Illustrator -piirto-ohjelmassa sekä leikkinyt keskusteluryhmän idealla (Luku 4.3) käyttää saniaista Lehdon symbolina. Kuvamateriaalina olen käyttänyt yhden keskustelijan lähettämää valokuvaa saniaisesta (Kuvio 44) – sen monimutkaisen muodon takia en kuitenkaan lähtenyt kehittämään sitä tämän pidemmälle. Sen sijaan kasvin kierre antoi idean yhdistää spiraali minulle mieleisimpään geometriseen merkkiin ja Facebook-palautteen perusteella tästä tulikin ehdottomasti suosituin muotoyhdistelmä.

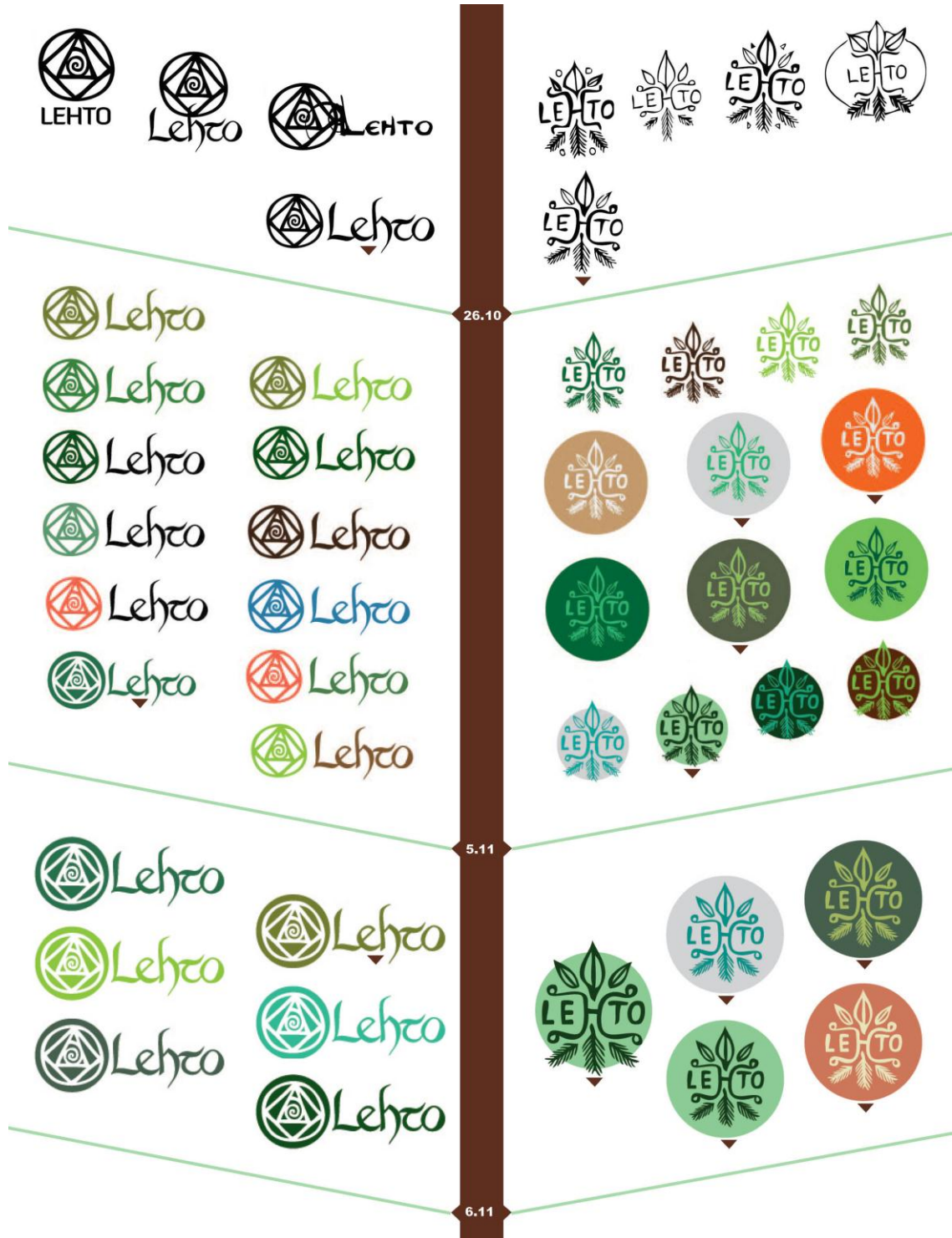
Kuvio 54. Facebookissa julkistettuja tunnuskehittelyjä. Alemman rivin ”spiraalipallo” sai kiitosta.

Näiden vaiheiden jälkeen oli selkeää että alkuperäisen logo-tekstiasun lisäksi kehittelin ”spiraalipallosta” sekä ”H-Elämän puusta” lopulliset kaksi tunnusvaihtoehtoa. Ensimmäisestä saamani palaute kertoi sen olevan ”maaginen”, ”kuin taianomainen sinetti” ja toisaalta ”minimalistinen”. Joku sanoi että se sopisi hyvin käytettäväksi kirjeissä ja muissa materiaaleissa ja toinen ehdotti että Lehto -nimi voisi jotenkin olla käpertyneenä pallon sisään. H-Elämän puusta (Kuvio 55) saamani kommentit taas olivat jopa ylistäviä: ”ihana!”, ”loistoidea”, ”huippuvoivallus”, ”Voisin tuijottaa tuota [--] vaikka miljoona vuotta, se on niin loistava”. Joku sanoi sen muistuttavan ”hannunvaakunaa” (Kuvio 55) ja haluavansa sen tatuointina. Toinen keskustelija oli sitä mieltä että se olisi parempi piirretyn ympyrän sisällä ja piti hauskana että puu on ”olentomainen”.

Kuvio 55. Pidetyin H-Elämän puu luonnos sekä yksinkertainen hannunvaakuna, jota on perinteisesti käytetty Suomessa esimerkiksi talojen koristeena suojelutarkoituksessa.

Pitääkseen kaikki kiinnostuneet mukana tunnuksensuunnittelutyössä päätin seuraavista kehitysvaiheista järjestää demokraattiset äänestykset Facebookissa. Alla olevassa graafisessa koosteessa (Kuvio 56) näkyy versiovaihtoehtojen äänestysvaiheet. Jatkoon päässeet tunnukset on merkitty ruskeilla nuolilla.

Kuvio 56. Facebookissa järjestettyjen tunnusvaalien kierrokset

Spiraalipallotunnuksen kohdalla piirsin merkin loppujen lopuksi käsin saadakseni siihen orgaanisuutta. Tekstityypiksi valittiin vanhan logon muokattu kirjasintyyppi, joka äänestettiin sijoitettavaksi tekstin vasemmalle puolelle. Värivalinnoissa kokeilin monia ei kovin onnistuneita yhdistelmiä – merkki ja teksti eivät tuntuneet taipuvan kahteen eri väriin, mutta yksiväriset versiotkaan eivät näyttäneet tarpeeksi vahvoilta. Lopuksi kokeilin värillistä palloa symbolin taakse ja sisällytin yhden tällaisen version äänestettäviin vaihtoehtoihin. Siitä tuli ehdoton suosikki, jota luonnehdittiin “hypnoottiseksi” ja jonka esitin seuraavassa vaiheessa eri väri vaihtoehtoissa. Viimeisellä kierroksella ääniä sai metsänvihreä, sammaleenvihreä sekä heleän vihreä, josta sanottiin muun muassa näin: “erottuva, selkeä, kaunis ja tuo väri kuvastaa kasvavaa elinvoimaa, iloisuutta, nuoruutta, hempeyttä ja vähän jekkuisuutta!”. Sammaleen vihreä vei kuitenkin lopulta voiton.

Elämän puu -tunnukseksi valittiin yksinkertainen tummahko versio, ilman ylimääräisiä palloja tai kolmioita. Kehän sisällä oleva versio oli myös suosittu, niinpä kokeilin väri-versioissa kahdenkokoisia ympyröitä, jotka saivatkin taustattomat tunnukset näyttämään valjuilta. Pidetyin yksittäinen väriyhdistelmä oli tummanvihreä kuvio vaaleanvihreällä, pienemmällä ympyrätaustalla, mutta myös monista muista yhdistelmistä pidettiin. Seuraavassa vaiheessa ehdotinkin tunnuksen värin vaihtumista vuodenaikojen mukaan ja lopullinen äänestys käytiin tämän suositun isopalloisen neljän värin skaalan ja vihreän pienipalloisen version välillä. Vuodenaikaideaan keskustelijat mieltyivät sen vaihtelevuuden ja eri yhdistelmien antamien mahdollisuuksien ansiosta ja vihreästä pidettiin sen “rikotun, vähemmän staattisen muodon takia”. Äänestys oli kovin tasainen ja lopulta ehdotin kompromissia, jossa vihreästä tulisi päätunnus, jota puheenjohtajakin puolsi “selkeämmän mielikuvan takia”, samalla kun muut versiot säästettäisiin mahdollisia Lehto-tuotteita varten. Ainakin rintamerkeistä, heijastimista ja tarroista oli puhetta ja jäsenet innostuivat tuote-ideasta kovasti.

5.3 Prosessin tulokset

Vanhasta logosta lähtevän tunnusvaihtoehdon kohdalla päätin lopulta vain vektoroida sen kokonaisuudessaan, ilman erityisempiä muutoksia. Näin Lehto ry voisi halutessaan pitää vanhan symbolinsa uudella tekniikalla. Alla (Kuvio 57) sekä liitessä 5 on lopputulos.

Kuvio 57. Lopullinen tunnusvaihtoehto 1: Vektoroitu versio vanhasta logosta

H-Elämän puu -tunnuksen kohdalla Facebookin suunnittelutiimi päätyi kahden vihreän tunnuksen ja aputunnuksiksi valittiin neljän tunnuksen sarja (Kuvio 58 ja Liite 6). Lopulliseen tunnukseen lyhensin vielä havuja ja selkeytin tekstiä. Tunnuksessa yhdistyy monia esille tuomiani konsepteja: Maailmanpuu keskuksessa, taivaan ja maan – tai luonnon ja henkevyuden yhdistäjänä, joka samalla tuo oksistossaan ja juurissaan yhteen lehdon havu- ja lehtipuut tai erilaiset uskonnot. Puun muoto on mielestäni tarpeeksi abstrakti ollakseen mielenkiintoinen ja sen symmetrisyys tuo vahvistusta Elämän puu –kuvastoon juurten yhtä suurella läsnäololla. Koukeroiset päädyt yhdistävät sen hannunvaakunan kautta suomalaisuuteen ja neljä palloa muistuttaa neljästä elementistä, -vuodenajasta tai -ilmansuunnasta. Samalla kun puun lehvät ilmentävät kunioittavasti luontoa, voisi ajatella kirjainten symboloivan Lehto ry:n jäseniä, jotka ovat yhdessä ikään kuin puun alla suojeluksessa. Visuaalisena kokoajana taustaympyrä mahdollisti paremman näkyvyyden ja väritysmahdollisuudet.

Kuvio 58. Lopullinen tunnusvaihtoehto 2: H-Elämän puu ja vuodenaika-aputunnukset

Itse olen kokonaisuutena tunnukseen hyvin tyytyväinen ja tuntui myös hyvältä että se otettiin ensimmäisestä luonnoksesta lähtien innostuneena vastaan. Olisin tosin toivonut vielä ehtiväni viilailta linjoja lisää, jotta tunnus näyttäisi aavistuksen vähemmän käsin tehdyltä. Tyyli ei kuitenkaan näyttänyt lehtolaisia haittaavan. Luvussa 2.2.2 esitinkin että yhdistysten tapauksessa voi olla, että kaikkein tärkeintä on näyttää ”omalta” kuin täysin hiotulta.

”Maagiseksi spiraalipalloksi” kutsuttuun merkkiin yhdistettiin vanhan logon tekstityyppi sekä tunnusväriksi valittiin sammaleen vihreä (Kuvio 59 ja Liite 7). Taustaympyrä sai tässäkin ehdotuksessa niin paljon kannatusta että se oli valittava, vaikka omasta mielestäni se toi yhdellä lisäpiirillä merkkiin hiukan liikaa mystisyyttä ollakseen tietoa välittävän yhdistyksen tunnus. Kaikessa geometrisyydessään symbolissa yhdistyy monia kyselyssä esille tulleita asiasanoja sekä keräämiäni konsepteja: piiri, kota, neljä vuoden aikaa, lehti ja kuusi, kaikkeus, jatkuvuus, kolmiyhteys, 4 elementtiä, moninaisuus, kerroksellisuus.

Kuvio 59. Lopullinen tunnusvaihtoehto 3: Spiraalipallo

Voisin nähdä pelkän merkin helposti käsinkin piirrettävänä symbolina, jos yhdistyksen jäsenet haluavat merkitä esimerkiksi tavaroitaan, maalata sen seinään tai muuten todistaa lehtolaisuutensa. Merkki voisi siis hyvin toimia ykinkin, ilman kirjoitusasua. Suomen harvojen luonnonuskontojen yhdistysten joukossa ja laajemmassakin toimijakentässä se opittaisi varmasti pian liittämään Lehto ry:n.

Yhden keskustelijan mukaan valmiissa tunnusvaihtoehtoissa ”henkii minusta tosi hyvin Lehtomaisuus, Lehtoisuus, Lehtolaisuus ja Lehtoismi”. Kaikki logosuunnittelutiimiläiset puheenjohtajaa myöten olivat tyytyväisiä lopputuloksiin ja mieltivät jo ensi kevään hallituksen kokousta, jossa he haluaisivat ottaa kunnolla aikaa lopullisen uuden tunnuksen valitsemiseen.

5.4 Loppukatsaus käyttämiini metodeihin

Olen tehnyt monenlaista tarkastelu-, kysely- ja määrittelytyötä saavuttaakseni kaksi uutta ja yhden uudistetun tunnusvaihtoehdon Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:lle. Päätän prosessikuvaukseni pohtimalla kuinka toimivia taustatyöni eri metodit olivat tunnusten suunnittelun kannalta. Mietin myös asiakaslähtöisen suunnittelun hyviä ja haasteellisempia puolia.

Temaattinen taustatutkimus Elämän puusta ja puu-symboleista (Luku 3.1) toimi mielekkäänä laukaisijana luonnon ja myyttien maailmaan. Sen anti oli erityisesti tuoda esille tai vahvistaa Lehtoon mahdollisesti liitettäviä symbolisia konnotaatiota. Metodina yhden ilmiön visuaalinen ja sisällöllinen tarkastelu oli ennen kaikkea mielenkiintoinen, joskaan ei ehkä kaikkein tarpeellisin, tapa tuoda lisäinformaatiota yhteisön ilmeeseen. Tämänkaltaista tarkastelutyötä tehdessä saattaa myös helposti ajautua sivuraiteille ja unohtaa alkuperäisen tutkimusongelman. Tutkiskelua tehdessä olisi siis tärkeää pitää koko ajan mielessä se, miten kaikki tämä voisi liittyä käsillä olevaan projektiin. Nykyajan puu-aiheiset tunnuksset (Luku 3.1.4–3.1.5) antoivat historiasta ammentavia ideoita selkeämpiä yhteyskohtia Lehdon ilmeeseen, tosin ne esiintyivät lähinnä rinnakkaismerkkinä, eivätkä siten tuoneet uusia konsepteja suunnitteluun. Tuntui kuitenkin tärkeältä esittää nykypäivän tunnuksia niiden monipuolisuuden sekä erilaisten Elämän puu -yhteyksien takia.

Mielipidekysely sekä keskusteluryhmä (Luku 3.2) näyttäytyivät hyviltä vaihtoehdolta kartoittaa järjestön jäsenien mielipiteitä. Kun kyseessä on hallituksen omaava yhdistys, joka ottaa mielellään kaikki jäsenet mukaan aktiiviseen toimintaan, on kovin tärkeää että myös visuaalista ilmettä koskettavat päätökset tehdään ainakin jollain tasolla yhteisin voimin. Tässä tapauksessa se kosketti kaikkia asiasta kiinnostuneita jäseniä ja sosiaalisessa mediassa aktiivisesti esiintyviä keskustelijoita. Kyselyn avulla oli valikoiduilla kysymyksillä helppo kartoittaa jäsenten ryhmäidentiteettiä ja mielikuvia yhteisöstä. Vastaukset olivat hallinnoitavissa; helposti koottavissa ja toisiinsa verrattavissa. Asiasana -tyyppiset kysymykset, joiden tarkoitus on paljastaa vastaajien aiheeseen liittämiä tunnepohjaisia ajatuksia, toimivat oikein hyvin kartoittaessa persoonallisia lähestymistapoja ilmeen olemukseen.

Facebook -ryhmästä saadut tulokset olivat hajanaisempia, mutta niistäkin oli mahdollista aistia sitä, minkälaiseen yhteisöön keskustelijat tunsivat kuuluvansa. Avoin

keskustelu mahdollisti myös mielipiteiden vaihdon, perustelun ja kinastelunkin sekä kompromissien teon ja toisten ajatusten täydentämisen. Suunnittelijalle tällainen asiaan paneutuminen ja kiinnostuneisuus antoivat motivaatiota työhön. Loppuvaiheen demokraattiset äänestykset, jopa reaaliajassa toivat oman lisänsä Facebookin käyttämiseen toimivana työkaluna. Lopussa suunnittelutiimiläiset kiittivät tilaisuudesta saada olla mukana ”hauskassa ja opettavaisessa kokemuksessa, josta on saanut olon että on saanut vaikuttaa ja että lehtolaiset kuuntelevat toisiaan”. Erityisesti yhteisöllisen vaikuttamisen mahdollisuus reaaliajassa sai keskustelijat vakuuttuneiksi metodin toimivuudesta. Jonkun mielestä prosessissa ”ihastuttiin Lehtoon taas pikkasen lisää”. Sen lisäksi että päästiin helposti kaikkia miellyttävään lopputulokseen, yhteisöllinen suunnittelukokeilu näytti lähentävän jäseniä ja selkeyttävän heidän ryhmäidentiteettiään.

Identiteetin tarkastelu Tapani Huovilan mukaan (Luku 4.4) ei enää minun suunnittelu-prosessissani tuntunut tarpeelliselta, sillä suurin osa asioista oli käyty läpi jo kyselyn ja Facebook -ryhmän avulla - tosin se toi vielä lisätietoutta Lehto ry:n historiasta ja tulevaisuuden visioista. Metodien ohjenuorat olivat kuitenkin selkeät ja ne auttoivat hyvin tiivistämään ja selkeyttämään kuvaa yhdistyksen identiteetistä. Muissa suunnitteluprojekteissa se voisi toimia hyvin yksittäisenäkin metodina.

Tiivis yhteistyö asiakkaan kanssa koko suunnitteluprosessin ajan toimi tuloksellisesti ja oli helppoa. Se oli epävirallisuudessaan ja rentoudessaan mukavaa sekä suunnittelijan että Lehdon jäsenten puolesta. Jatkuva kommentointi ja yhteydenpito pitivät molemmat osapuolet samalla aaltopituudella, eikä turhia tyrmäyksiä tullut, vaan työ meni koko ajan positiivisesti eteenpäin. Yhteydenpidon välineenä toimi ainoastaan internet: sähköposti sekä Facebook. Henkilökohtaisia tapaamisia emme pitäneet alun toimeksianton jälkeen. Haasteellisinta kollektiivisessa päätäntätyössä oli ottaa kaikkien mielipiteet huomioon tasavertaisesti. Facebook -ryhmässä valloillaan aaltoillut keskustelu ja mahdollisuus ”tykätä” toisten kommentteista muodostivat pienen tasapainottomuuden tunteen ja haastoi suunnittelijan miettimään kaikkia eri mielipiteitä tasavertaisesti. Kyselyn ja äänestysten kohdalla tätä ongelmaa ei kuitenkaan syntynyt sillä kysymykset olivat kaikille samat. Asiakaslähtöisyys näyttäytyi tässä projektissa ehkä tärkeimpänä metodina halutun lopputuloksen saavuttamiseen.

6 YHTEENVETO

Tein opinnäytetyöni hyvin tiukalla aikataululla kolmen kuukauden sisällä, välillä keskittyen siihen täysipäiväisesti. Intensiivinen ote sai minut tiukasti kiinni aiheeseeni ja toisaalta ajanpuute karsi työstäni asioita, joihin olisin halunnut paneutua tarkemmin. Kokonaisuutena olen joka tapauksessa tyytyväinen valmiiseen opinnäytteeseeni – vaikka se on tehty tilaustyönä, on se kuitenkin hyvin paljon minun näköiseni. Nautin siitä, että sain toteuttaa sen vapain käsin minulle tärkeälle yhdistykselle, jolla oli vankka luottamus taitoihini. Pääsin tarkastelemaan valitsemiani mielenkiintoisia aiheita sekä toteuttaa haluamani metodeja. Itse tunnuksensuunnittelu tuntui kaiken tämän jälkeen helpolta ja luontevalta.

Alussa asettamani tavoitteet tunnuksen osalta täyttyivät: sain valmiit versiot tehtyä tiiviissä yhteistyössä tilaajan kanssa ja taustatarkastelusta ponnistaen. Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n mukana olleet jäsenet olivat kiitollisia ja innostuneita – sekä koko prosessista että valmiista töistä. Suunnittelutyön varrella lupasin esitellä oman kokeiluni kautta nipun eri teoreettisia ja käytännöllisiä lähestymistapoja tunnuksensuunnitteluun – jälkeenpäin tarkasteltuna olisin vielä mahdollisesti halunnut esitellä joitakin puolia paremmin ja syvemmin. Ehkä valitsin liian monta tekniikkaa päästäkseni niissä pintaa syvemmälle – toivon että ne kuitenkin näyttäytyvät ainakin kokeilunarvoisena läpileikkauksena suunnittelumahdollisuuksista, ehkä myös monipuolisuudessaan inspiroiden uusiin ideoihin. Halusin näyttää että tunnus ei synny suunnittelijan paperille yksin ja tyhjästä vaan se on ajan, symbolimaailman ja monien ihmisten yhteinen aikaansaannos. Olen muun muassa symbolien historian, Elämän puu -esimerkin ja demokraattisen kollektiivisuunnittelun kautta antanut lausuntoni tämän ajatuksen puolesta. Halusin säilyttää työssäni lehtomaisen virkeän sävyn, jotta se olisi mukava ja mielenkiintoista lukea ja toimia inspiraation lähteenä. Olen käyttänyt paljon esimerkkejä sekä kuvia, jotta työstäni tulisi värikäs ja mielenkiintoa herättävä.

Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys ry:n kannalta, heille kyselyn ja erityisesti dynaamisen Facebook -ryhmän kautta näkynyt prosessi oli kaikin puolin menestys. Kiinnostus asiaan ja innostuneisuus oli käsin kosketeltavissa alusta asti. Hyvä palaute tuntui hienolta ja uskon että ainakin suurin osa keskustelijoista tuntee että ovat saaneet vaikuttaa lopputuloksina syntyneisiin tunnuksiin. Facebook -ryhmästä kehittyi lopulta hyvinkin demokraattinen kokeilu, jossa suunnittelija veti suuntaviivat ja kommentoijilla oli päätäntävalta. Olen henkilökohtaisesti aina pitänyt raakaluonnosten ja muiden ai-

kaisten ideoiden jakamisesta, joten itselleni tällainen suunnitteluväline toimi oikein hyvin ja uskon että sitä kannattaisi kokeilla muunkinlaisissa yhteyksissä. On tosin paljon suunnittelijan persoonasta kiinni kuinka kollektiivisuus kullekin toimii. Lehto ry:n puheenjohtaja ilmoittikin jo haluavansa käyttää samaa metodia yhdistyksen internetsivujen uudistamiseen vuonna 2013, kun uusi tunnus ja värit ovat lopullisesti päätetty.

Elämän puu kiinnosti minua teemana ja olisin saattanut jäädä tutkimaan myytin syvyyksiä tähän yhteyteen sovitettuna liiallisia määriä, ellei minua olisi tutorini puolesta toppuuteltu. Puiden maailmaan sukeltaminen oli hauskaa ja antoi paljon mielenkiintoista ajateltavaa ja ideoita, jotka lähtivät välillä päässäni kulkemaan omia teitään, kauaksi käsillä olevan tunnuksen peruslähtökohdista. Päätäessäni tämän taustatarkastelun, jota tein heti työni alussa, huomasin muidenkin metodien tärkeyden ja ymmärsin kaikkien vaiheiden omanlaisen yhteyden ja osallisuuden tunnuksensuunnitteluun. Oli hienoa edetä näin monista lähtökohdista itse suunnitteluprosessiin, joka lopulta nousi kaikesta käsittelemästäni hyvin helposti.

Opinnäytetyötyöskentely antoi minulle hyvää kokemusta tekstien kirjoittamisesta, taustatutkimuksen tekemisestä, asiakasyhteydestä sekä aikatauluttamisesta ja kokonaisuuden hahmottamisesta. En oikeastaan missään vaiheessa tuskastellut näiden asioiden kanssa, vaan työ eteni jouhevasti. Harjoitutin taas pitkästä aikaa Illustrator-ohjelman osaamistani, vektorointia sekä linjojen muokkausta. Henkilökohtaiseksi suureksi kokemukseksi nousi Facebookin keskusteluryhmän kautta käyty reaaliaikainen kollektiivinen suunnittelutyö, jota haluaisin hyödyntää tarvittaessa jatkossakin.

Jätän työni viestinnän alalle kokeilevana, kevyehkönä ja toivottavasti inspiroivana suunnitteluprosessin kuvauksena. Uskon sen olevan hyödyksi opiskelijoille jotka miettivät erilaisia lähestymistapoja graafisen suunnittelun ongelmiin - henkilökohtaiset kokeiluni ja valitsemani metodit voivat toimia kannustavina esimerkkeinä tunnusta tai muuta suunnittelutyötä lähestyttäessä. Lehto ry taas saa työstäni kootusti visuaaliseen ilmeeseensä ja ryhmäidentiteettiinsä liittyvää taustatietoutta, omakohtaisia määrittelyjä sekä tietenkin kolme ehdotusta uudeksi tunnukseksi.

LÄHTEET

Bruce-Mitford, Miranda, 1996. Viestivät Merkit & Paljastavat Symbolit. Helsinki: Helsinki Media

Cook, Roger, 1974. The tree of life. Image for the Cosmos. Slovenia: Mladinska Knjiga.

Dabner, David 2004. Graphic Design School. The Principles and Practices of Graphic Design. Quarto Publishing plc.

Factum 4 Uusi tietosanakirja, Weilin + Göös, 2004. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Fontana, David, 1993. The secret language of Symbols. A visual Key to Symbols and Their Meanings. Lontoo: Pavilion.

Honkala, Juha (Toim.) 2000. Mytologian sanakirja. Taskufacta. WSOY.

Huovila, Tapani, 2006. "Look" - visualisoi viestisi. Hämeenlinna: Inforviestintä Oy.

Kovalainen, Ritva & Seppo, Sanni, 1997. Puiden kansa. Oulu: Kustannus Pohjoinen ja Periferia Publications.

Krohn, Julius, 1894. Suomen suvun pakanallinen jumalanpalvelus. Neljä lukua suomen suvun pakanallista jumaluus-oppia. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seuran kirjapaino.

Lehto ry 2012^a. Lehto - Suomen luonnonuskontojen yhdistys.
<http://www.lehto-ry.org/lehto.html> (luettu 10.9.2012)

Lehto ry 2012^b. Mitä ovat luonnonuskonnot?
<http://www.lehto-ry.org/uskonnot.html> (luettu 10.9.2012)

Pohjola, Juha, 2003. Ilme. Visuaalisen identiteetin johtaminen. Jyväskylä: Inforviestintä Oy.

Thomas, Gregory 2000. How to Design Logos, Symbols & Icons. F&W Publications Inc.

Wikipedia. Symboli.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Symboli> (luettu 27.9.2012)

Kuvio 16. Hedelmällisyyden puu.

<http://www.telegraph.co.uk/culture/art/art-news/8714235/Italian-art-experts-accused-of-censoring-phallic-fresco.html> (luettu 8.10.2012)

Kuvio 49. Maastokartta.

<http://www.karttaselain.fi/blog/?p=121> maastokartta (luettu 17.10.2012)

Kokoelma pakana- ja luonnonuskontojen yhdistysten tunnuksista

Sähköpostiviesti: Mieliidekysely

Pvm: 19.9.2012

Lähettäjä: Inka Hell

Vastaanottajat: Lehto ry:n hallitus ja aktiivijäsenet

Aihe: Lehdon uusi tunnus

Heippa Lehtolaiset!

Olen Inka Hell, uusi jäsen ja vasta hiljattain itsensä luonnonuskontojen parista löytänyt pakana. Olen valmistumassa Metropolia-ammattikorkeakoulusta digitaalisen viestinnän puolelta ja kyselin vuoden alussa Lehdolta opinnäytetyöaihe-tilausta, joka johti siihen että sain tehtäväkseni suunnitella Lehdon uuden logon. Työni aiheeseen kuuluu myös tilaajan roolin esille tuominen suunnitteluprosessissa, joten päätimme Kirstin kanssa että kysyisin teiltä kaikilta mielipiteitä ja ajatuksia uuden logon ilmeestä. Olen koostanut muutamia kysymyksiä, joihin toivon että vastaat ennen 14.10. Kyselyn vastaukset koan yhteen ja esittelen Lehdon syysleirillä 19.-21.10. Sen jälkeen aloitan itse logon suunnittelemisen, teidän ajatuksista tunnelmaa ammentaen.

1. Vanha logo. Lehdon vanha, 1997 suunniteltu logo on jäänyt ajan saatossa pois käytöstä, mutta se on edelleen virallisesti Lehto Ry:n tunnus. Mitä ajattelet vanhasta logosta? mistä pidät siinä, missä olisi parantamisen varaa? kuvastaako se mielestäsi hyvin Lehto Ry:n henkeä?
2. Värit. Mitkä värit tulevat mieleesi kun ajattelet Lehto Ry:tä? Haluaisitko tuoda palettiin joitakin uusia värejä?
3. Asiasanat. Kerro Lehto sanoin - keksi ainakin viisi sanaa, jotka kuvastavat Lehto Ry:tä ja kaikkea mitä se edustaa?
4. Ehdotukset. Onko sinulla muita toivomuksia logon suhteen? Voit kirjoittaa vapaasti, tai linkittää esim. mitä tahansa kuvia, jotka mielestäsi kuvastavat Lehdon henkeä.

Lähetä vastaukset sähköpostiini: inka.hell@metropolia.fi viimeistään 14.10. Voit myös jatkaa keskustelua Facebookissa: Lehtologosuunnittelutiimi (<https://www.facebook.com/groups/389556897784553/>)

Suurkiitokset!

Facebook -ryhmän keskustelu

Lehtologosuunnittelutiimi luodaan / kyselyn esittely / luodaan inspiraatiokuvakansio / keskustelua vanhasta logosta

labs.tineye.com -sivusto väri-ideointiin

“Mielestäni on tärkeää säilyttää myös yhdistyksen historiaa, liittää uusi logo vanhaan jollakin tavalla niin että uusi on vanhasta syntynyt. Liian usein näkee sellaista “graafista suunnittelukselta” jossa vain rakastetaan sitä omaa ideaa eikä kunnoiteta lainkaan aiempaa. Ker-

roksellisuus saisi näkyä yritysten ja yhdistysten ilmeissä aiempaa enemmän! Enkä tarkoita sitä etteikö se saisi olla tuore näkemys, mutta tällä logolla ei kai käsittäkseni ole tarkoitus kosiskella hipstereitä ;-)?

Muistutus kyselystä / mielipidekeskustelua vanhan logon kirjoitusasusta, olisiko uusia fontti-ideoita?

Kysymys Lehto-nimen alkuperästä / ketkä perustajia? / miten pyhä lehto liittyy?

Pakanatunnuskokoelma

Onko tammenterho tarpeeksi suomalainen? / onko muita luonnon symboli-ideoita?

Ajatuksissa tehdä kaksi versiota samasta logosta - toinen yksinkertainen ja koristeellisempi

“Ei tammi mitenkään harvinainen ole, mutta katajainen kansahan olemme. Katajanmarjaan ei vaan saa ihan sitä samaa klangia graafisesti :-D

Fonttikokeiluja / myös omia voi ehdottaa dafont.com

“Mielummin sitten vaikka ottaisi aidon fraktuuran, silläkin uhalla, että leimaudutaan nats-eiksi...”

“Mä en näe Lehtoa näissä fonteissa lähinnä siksi, että montaa on käytetty paljon grafiikoissa ja ovat ehkä liiankin tuputettuja.

“Minun päässäni fontti on orgaaninen muttei liian runsas sekään.

Lehto

LEHTO

Lehto

lehto

LEHTO

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

Lehto

lehto

Lehto

LEHTO

Lehto

Lehto

lehto

lehto

lehto

lehto

lehto

Muistutus kyselystä!

Tehdään 3 logoehdotusta, joista valitaan ensi vuonna

Saldoksi 9 vastaukset kyselyyn

19.9

20.9

21.9

22.9

23.9

24.9

25.9

26.9

27.9

28.9

29.9

30.9

1.10

2.10

3.10

4.10

5.10

6.10

7.10

8.10

9.10

10.10

11.10

12.10

13.10

14.10

15.10

16.10

- syksymäinen / negatiivinen
- liikaa säälää! vähemmän lehtiä! selkeyttä! x5
- täydellinen, hyvä teema x 5
- Fontti hyvä x 5; ei liian moderni tai lapsellinen
- tekstissä huono välistys
- tammenterhossa näkyy kivasti vuodenkierto
- sopisi t-paitaan mutta ei tunnukseksi x 3
- kuusi ja pihlaja pois!
- “ysäri” x 2, pikselöitynyt

11 jäsentä liittyy

- se on hyvä! x 2
- “ysäri”
- fraktuura sopisi paremmin
- “tunnuksella ei kosiskella hipstereitä!”
- olisi hyvä jos vanha historia näkyisi edelleen

3 uutta jäsentä

- liikaa pentagrammeja x 3
- pakanatiedon logo on kiva x 2
- pakanaverkon tunnus on kiva
- luolamieslogo on kiva
- ei bannerimuotoa x 2
- ei comic sansia x 2
- “näihin verrattuna vanha on kiva, suomalainen, pitääkö muuttaa?”
- teema: spiraali!
- käpy!
- lapsikuolemayhdistys - ei käy!
- saniainen! x 5

- kasvaa Kokkolassa asti, mutta istutettuna
- Kataja olisi parempi x 2
- pihlajanmarja, kuusi mänty, koivu
- tarvitsee olla puu?
- “Onhan lehdossa muutakin elämää kuin puut.”
- katso heraldiikkaa
- 4 elementtiä, vai 5 vai 6
- aluskasvillisuus, hiirenporras, maailmanpuu
- t-paidan kuvasta inspiraatio!

- L tärkeä: aloittaa sanan kovana tai pehmeänä
- näistä ei mikään sovi x 2
- tarkoitus olikin tuoda esille vastakoh-
tia, joista voi ponnistaa omampaan suuntaan”
- haluisiko joku suunnitella itse käsinkirjoitetun tekstin?
- “fontin pitää mun mielestä edustaa tätä aikaa, ei liian vanhahtava.”
- kelttiläiset fontit ok x 6
- kaikki turhan kovia
- “kauno on liian naisellinen, pitää olla tukevaa ja jämerää”

Nakata

Rorunda

RA GAYTAN

Lehto Lehto

“Vähän enemmän ilmaa ja ryhtiä, vähän vähemmän väkinäistä “käsinkirjoittelua”.

“Tykkäsin kyllä lehdon vanhasta logosta vaikka siinä onkin ripel-lystä vähän turhankin paljon, jotain selkeempilinjasta silti ainakin osin pehmeää mutta kuitenkin vakaata ja ehkä vähän särmikästäkin ja luonnonläheistä se saisi tuki olla.”

“Olisi mukavaa, jos Lehdon logolla olisi siihen [Seita-lehteen] jokin yhtymäkohta, onhan se Lehdon jäsenlehti - hirveä läjä ihan erilaisia logoja olisi musta turhan sekalaista ja hämmäntävää.

Identiteettitarkastelu Tapani Huovilan mukaan

1. Missä me olemme nyt? on helppo aloittaa nykyisyydestä, joka on aina lähinnä meitä. On pohdittava omaa toimintaa, ympäristöä ja asemaa – sekä kysyä assosiaatiokysymyksiä: mikä adjektiivi, substantiivi kuvastaa meitä eniten?

Lehto on kaikille Suomessa asuville luonnonuskovaisille ja luonnonuskonnoista kiinnostuneille tarkoitettu yleishyödyllinen uuspakanahenkkinen yhdistys, joka toimii yhdistävänä tekijänä erilaisten luonnonuskontojen harjoittajien välillä sekä tukee luontoa kunnioittavaa elämäntapaa. Lehto on laajentunut jäsenpohjaltaan – alkuvuosina valtaosa jäsenistä oli wiccoja ja noitia, nyt mukana on myös paljon shamanismin ja suomenuskon harjoittajia sekä ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita luontomystiikasta. Lehto ei siis ole uskonnollinen rakenne tai sitoutunut mihinkään tiettyyn uskontokuntaan, vaan on kaikille kiinnostuneille avoin.

Lehdon tarkoituksena on parantaa luonnonuskontojen tuntemusta sekä yhteiskunnallista asemaa Suomessa. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi Lehto järjestää tapahtumia, kokoontumisia, retkiä luontoon ja historiallisiin kohteisiin, pitää esitelmiä sekä julkaisee 4 kertaa vuodessa ilmestyvää jäsenlehteä. Esimerkiksi parin viime vuoden aikana Seita-lehti on ollut äänitorvena saamelaisille ja erityisesti saamelaiselle shamanismille sekä tämän alkuperäiskansan kokemalle sorrolle ja valtaväestöön sulauttamiselle. Lisäksi Lehto vastaa sille esitettyihin kyselyihin sekä pyrkii julkaisemaan luonnonuskontoja käsittelevää materiaalia. Luontoa kunnioittavaa elämäntapaa pyritään myös tekemään tunnetuksi osallistamalla erilaisiin talkoisiin. Kaikki toiminta Lehdossa on ehdottomasti vapaaehtoista ja perustuu ihmisten omaan motivaatioon.

Lehdon jäsenistön keski-ikä on nousemassa: mukaan liittyy myös yli 50- ja 60-vuotiaita, jotka ovat internetin kautta löytäneet luonnonuskonnot. Myös Facebook-ryhmä on laajentanut Lehdon piirissä tapahtuvan keskustelun suljetusta maailmasta kohti julkisempaa keskustelua, joka tavoittaa paljon enemmän ihmisiä. Tänä vuonna Lehto oli ensimmäistä kertaa mukana Faces-festivaaleilla.

2. Mitä yhteisö on ollut aiemmin? Historia kulkee aina yhteisön mukana, se on osa sen toimintaa, taustaa ja identiteettiä.

Lehto perustettiin, kun Hyvinkäällä tapahtui paloittelumurha, jonka tekijöistä toinen kertoi mediassa olevansa wicca ja toinen satanisti. Lehdon perustajat halusivat tuoda julkisuuteen näkökulman siitä, mitä wicca oikeasti on. 1990-luvun lopussa lehtolaisten enemmistö olikin wiccoja ja jumalatar-uskoisia noitia. Myös yhdistysmalli haettiin The Pagan Federationilta Iso-Britanniasta, joka oli traditionaalisten wiccojen perustama yhdistys. Alussa käytettiin PF:n liittymissäntöjä, joissa oli muun muassa kohta siitä, että uusien jäsenten täytyy allekirjoittaa wiccan rede [=“kultainen säännöstö”]. Tästä tuli myöhemmin ongelma sillä yhdistykseen halusi muitakin pakanoita, jotka vetosivat siihen että esimerkiksi asatrussa ei ole tämänkaltaista redeä. Jäsenkriteereitä laajennettiin, mutta vuosia käytäntö oli, ettei Lehto ota jäseniksi satanisteja tai saatananpalvojia. Tästä oli säännöllistä eripuraa Pakanaverkko ry:n kanssa, joka luokitteli myös satanistit pakanoiksi. Nykyään Lehto on avoin kaikille luonnonuskonnoista kiinnostuneille – henkilön ei siis tarvitse olla luonnonuskova. Tämä iso muutos sääntöjen tulkintaan tehtiin reilu vuosi sitten. Siihen on suhtauduttu hyvin positiivisesti ja se on tuonut lisää jäseniä. Pari vanhaa jäsentä erosi yhdistyksestä tämän vuoksi. Lehdon alkuaikoina toiminnassa oli perhekahvila-henkisiä tapahtumia ja samaa jatkumoa on Lehdon perheystävällisissä leireissä.

3. Mitä haluamme olla viiden vuoden päästä? Eli mihin suuntaan yhteisö haluaa itseään kehittää? Tarkoituksena olisi yhdistää päämäärä identiteettiin, jotta ne voivat tukea toisiaan.

Lehto tuottaa laadukasta lehteä ja verkkosivustoa, joiden halutaan yhä kehittyvän tulevaisuudessa. Lehto onnistuu ilahduttamaan uusia jäseniä kertomalla perustietoja luonnonuskonnoista ja tuomaan vanhoille jäsenille syvempää tietoa. Lehto saa valtakunnan mediat kiinnostumaan luonnonuskonnoista ja tekemään silloin tällöin artikkeleita aiheesta aikakauslehtiin. Ensi vuonna Lehto hakee paikkaa Maailma kylässä -festivaaleilta. Lehto haluaa näkyvämmäksi kansalaisten silmissä ja tuoda tietoa siitä, että Suomessa on luonnonuskontojen yhdistys, jossa on kivaa ja iloista tekemisen meininkiä.

Miksi yhteisö on olemassa?

- yhdistääkseen eri luonnonuskovia ja niistä kiinnostuneita
- olla äänitorvena vähemmistöuskonnoille
- herättää keskustelua mediassa, korjata mielikuvia ja ennakkoluuloja
- yhdistää ihmisiä perheystävällisissä tapahtumissa, tehdä iloisia asioita yhdessä
- tuottaa laadukasta lehteä ja www-sivustoa, antaa perustietoa ja syvempää informaatiota eri luonnonuskonnoista

Lopullinen tunnusvaihtoehto 1

Lopullinen tunnusvaihtoehto 2

Lopullinen tunnusvaihtoehto 3

